

Jack Williamson - Nová Země

1.

Nejvíc se mu zamlouvalo „strýček Pen“. Jméno, kterým se nám představil, jsme sotva dokázali vyslovit a zkomolili jsme ho na Sandor Pen. Hned, jakmile jsme byli schopní chápat, nám roboti vysvětlili, že jsme klonové, stvoření k tomu, aby ochraňovali Zemi před nebezpečím z kosmu. Snažili se nám vyplnit čas vyučováním, běžnými každodenními povinnostmi a tréninkem ve velké centrifuze, ale jinak nám život v naší malé podzemní noře neposkytoval skoro žádné vzrušení. Výjimkou byly jen jeho návštěvy.

Nikdy neřekl, kdy zase přijde. Těšili jsme se na něj, vyhlíželi jsme ho z vysoké kupole na okraji Tycha, odkud byla vidět Planina měsíčního prachu, kterou tam vytvořily zemní stroje. Ty stály zaparkované všude kolem. Obrovská kovová monstra, která se tyčila vysoko do prostoru a vrhala dlouhé stíny na šedou pustinu, kde byly jen skály, prach a krátery.

Jeho návštěva, když jsme slavili sedmé narozeniny, to bylo to nejbáječnější překvapení. Tanja viděla, jak přistává, a zavolala nás nahoru do kupole. Na planině, v temném stínu obřích železných brouků, se třpytila kosmická loď, podobná velké lesklé slze. Vyskočil z ní ven v přiléhavém skafandru, který mu obepínal tělo jako druhá kůže. My jsme čekali uvnitř, u vnější vstupní komory, a sledovali jsme, jak se v ní strýček Pen svléká. Byl drobný, štíhlý, působil jemným, skoro dívčím dojmem, ale zároveň se zdál být velmi energický, rozhodný, silný. Pohled na něj, na jeho tělo, už sám o sobě byl vzrušující. Tak vzrušující, že Dian utekla a schovala se, protože vypadal opravdu divně, úplně jinak než my.

Když se svlékl a objevil se nahý ve sluncem prozářené skleněné kupoli, pokožka na celém těle se mu okamžitě zbarvila dohněda a potom, vzápětí, stejně rychle zbledla, když s námi sestoupil dolů pod povrch. Měl úzký obličej srdcovitého tvaru a nápadně velké zlaté oči. Místo vlasů, jaké jsme měli my, mu nahoře na hlavě rostla hebká červenohnědá srst. Říkal nám, že nemusí nosit šaty, protože má pohlavní orgány uvnitř těla.

Všiml si, že mezi námi není Dian, a hned ji zavolal. Dian se přiloudala zpátky k nám a začala si spolu s ostatními prohlížet dárky, které Pen přivezl ze Země. Sladké ovoce, jaké nikdo z nás nikdy předtím neochutnal, podivné hračky a ještě podivnější hry, jejichž pravidla nám Pen teprve musel vysvětlit. Pro Tanju a Dian přivezl navíc panenky, které uměly zpívat a hrát na maličké hudební nástroje. Nikdy předtím jsme takové nástroje neviděli a slovům těch písniček nikdo z nás nerozuměl.

Největší zážitek nás ale čekal až později, když jsme se šli se strýčkem Penem podívat nahoru na povrch, do kupole. Pepe a Casey měli hned spoustu otázek. Jeden přes druhého se ptali, jak teď vypadá život na nové Zemi. Jsou tam města? Divoká zvířata? Bytosti z jiných planet? Žijí tam lidé v domech, a nebo v tunelech pod povrchem tak jako my? A jak žije on? Má ženu? Děti?

Moc nám toho neřekl. Povádal, že Země je teď úplně jiná, než jakou ji znali naši rodiče. Prý se tam toho změnilo tolik, že ani neví odkud začít. Nechal nás, abychom se postupně vystřídali u obřího teleskopu a podívali se sami. Slíbil nám, že hned, jakmile pro nás obstará vhodné skafandry, vezme nás s sebou na oběžnou dráhu Měsíce, odkud všechno uvidíme ještě líp. Říkal, že teď má, bohužel, spoustu práce, že shání co nejvíc informací o staré Zemi, o tom, jak vypadala před mnoha lety, před těmi velkými katastrofami.

Ukazoval nám to na hologramech a ve starých knihách z křehkého papíru. Ukazoval nám, že zeměkoule kdysi měla na obou pólech čepičky z bílého sněhu. Ukazoval nám satelitní snímky holých hnědých pouští na kontinentech. Nová Země teď, po provedených úpravách, neměla ani pouště, ani ledovce. Všude tam, kam pod spirály třpytivých mraků dopadalo sluneční světlo, byla vidět jen samá svěží zeleň. Dokonce i na pólech. Vypadalo to tam všechno tak nádherně, že Casey a Pepe začali hned škemrat, aby nás strýček Pen odvezl na Zemi, až se tam bude vracet. „Je mi líto,“ zakroutil Pen svou pěstnou

hlavou, porostlou hebkým kožíškem. „Je mi to opravdu líto, ale cesta na Zemi u vás vůbec nepřichází v úvahu.“

Dívali jsme se ven z kupole. Země byla ve tmě, vysoko na severu, tam, kde bývala vždycky. Dole na západě sálalo Slunce a vrhalo ostré paprsky na nové pohoří, které kolem kosmodromu navršily stroje, a na krátery zaplněné inkoustově černou temnotou.

Dian už se ho nebála. Seděla mu na koleně a s bezmezným obdivem sledovala Penův zvláštní, skoro až komický obličej. Tanja stála vzadu za ním a hrála si takovou hru. Chvilí držela ruku nad jeho zády a čekala, dokud na nich stín ruky nevybělil část kůže. Pak zase ruku odtáhla a pozorovala, jak Slunce rychle odstraňuje Penovi ze zad obraz dlaně a pěti prstů.

Casey se zatvářil dotčeně a zeptal se ho, proč by u nás neměla přicházet v úvahu cesta na Zemi.

„Sám přece vidíš, že jsi jiný než já.“ To byla pravda. Casey měl široké tváře, šikmé čínské oči a rovné černé vlasy. „Ty prostě patříš sem.“

„Každý je tu jiný než já,“ pokrčil Casey rameny. „To znamená, že oni jsou lepší?“

„Ale ne,“ řekl strýček Pen trpělivě. „Všichni patříte sem, na tuhle stanici. Tady plníte moc důležité poslání.“ Podíval se na mě. „Připomeň mu ho, Dunku.“

Můj otec, ze kterého mě nakloňovali, se jmenoval Duncan Yarrow. Hlavní počítač, který řídil chod stanice, na nás často mluvil prostřednictvím holografické simulace jeho těla a hlasu. Vyprávěl nám, jak a proč se na stanici, z tkání zmrazených na velmi nízkou teplotu, vyrábějí pořád nové a nové generace klonů.

„Myslím, že má pravdu, pane.“ Měl jsem ze strýčka Pena trochu strach, ale zároveň jsem byl hrdý na to, co všechno už klonové z téhle stanice dokázali. „Můj otec nám vyprávěl, jak Zemi zničila nejdřív jedna obrovská katastrofa a potom druhá. A my kloni jsme ji vždycky dokázali přivést zpátky k životu.“ Vyschlo mi v krku. Musel jsem polknout slinu. Pak jsem pokračoval: „Jestli je teď zase na Zemi život, vděčíte za něj nám.“

„Pravdu. Pravdu.“ Pen pokýval hlavou a pousmál se. „Vy nejspíš nevíte, že ten váš Měsíc taky dostal zásah. Těžký zásah. Vy teď naopak za svůj život vděčíte mně.“

„Vám?“ Všichni jsme na něj překvapeně zírali, jen Casey zamyšleně přikývl: „Vám a vašim strojům, že? Já je už kolikrát pozoroval a vždycky mi vrtalo hlavou, co tu kopou. Kdy ta věc zasáhla Měsíc?“

„*Quién sabe?*“ Strýček Pen se obrátil k Pepemu a pokrčil rameny tak, jak to Pepe dělal, když napodoboval holografickou simulaci svého otce. „Je to už dávno. Možná sto tisíc let, možná milion. Ještě jsem nenašel dost důkazů.“

„Věc?“ Pepe se zamračil. „Zasáhlo to stanici?“

„Jen těsně minulo,“ kývl strýček Pen bradou směrem k obrovskému temnému kráteru západně od nás. „A prach a kameny vyvržené po nárazu pak celou stanici zasypaly a pohřbily. Stanice přestala fungovat a postupně se na ni zapomnělo. Nikdo už nevěřil, že existuje. Všichni to pokládali za mýtus. Dokud jsem ji tu nevykopal.“

„Tam s těmi stroji?“ Casey se díval na přistávací plochu, kde ve stínu gigantických strojů a jimi navršených pohoří stál letoun strýčka Pena. „Jak jste věděl, kde máte kopat?“

„Elektrárna tu byla pořád v provozu,“ řekl strýček Pen. „Udržovala počítač při životě. Když jsem se dostal nad její vnější plášť, přístroje zachytily stopy radiace.“

„Pak vám musíme poděkovat.“ Pepe mu obřadně potřásl rukou. „Jsem rád, že jsem naživu.“

„Já taky,“ řekl Casey. „Ale chci žít na Zemi.“ Všiml si, že se strýček Pen už už chystá zakroutit hlavou, a proto rychle dodal: „Povězte nám, co všechno vlastně víte o těch srážkách a o tom, jak jsme tam dole na Zemi obnovili život a pak jsme se tam zase vrátili po té druhé katastrofě a obnovili ho znova.“

„Já nevím, jak jste to udělali.“

„Přece jste nám ukazoval, co všechno jsme tam změnili,“ řekl Casey. „Zeměkoule je teď

celá zelená, bez pouští a ledovců."

„To ano, změnila se," přikývl strýček Pen. Zvážněl. Už se neusmíval na Tanju, která si mezitím přestala za jeho zády hrát se slunečním světlem a usadila se na zkřížených nohou hned vedle něj. „Ale od té doby, co jste na ní pracovali vy, už uplynula spousta let. Naši historici jsou přesvědčení, že změny, o kterých teď mluvíme, už jsou naším dílem."

„Takže to vy jste změnili Zemi?" zeptal se Casey pochybovačným, zamýšleným hlasem. „Jak?"

„Odstranili jsme nerovnosti na dnech oceánů a rozšířili jsme průlivy. Tím se změnilo oceánské proudění a zahřály se póly. Obrátili jsme tok některých řek, vytvořili jsme nová jezera a přivedli jsme vodu do pouští. Genoví inženýři sestrojili nové formy života a zdokonalili celou biosféru."

„Ale i tak nám pořád něco dlužíte. Na Zemi teď žijete díky nám, klonům."

„Ano, jistě." Strýček Pen pokrčil rameny. „Když jsem objevil tuhle stanici, získal jsem důkazy o tom, že ta poslední srážka vyhladila veškerý život na Zemi. A že planeta znovu ožila nedlouho před tím, co další asteroid zasáhl Měsíc."

„Tak vidíte," usmál se vítězně Casey. „Měli jste štěstí, že jsme tu byli."

„A co ta vaše loď?" řekl Pepe. Odešel mezitím trochu stranou. Ted' stál u stěny kupole a díval se na stroje a na malý elegantní letoun strýčka Pena, který se tolik lišil od raketoplánů, jaké jsme znali z našich starých videozáznamů a hologramů. „Doletíte s ní k jiným planetám?"

„Ano," kývl strýček Pen. „I k planetám u jiných sluncí."

Tanja vyvalila oči a Pepe se zeptal: „Jak létá v prostoru, když nemá raketový pohon?"

„Nepotřebuje ho," řekl strýček Pen. „Téhle lodi se říká kluzák. Klouže po prostoru, ne prostorem."

„Až ke hvězdám?" zašeptala Tanja. „Už jste byl na nějaké cizí hvězdě?"

„Na planetách u cizí hvězdy," pokýval strýček Pen hlavou. „A doufám, že se tam zase vypravím, až tady budu hotov se svou prací."

„To uletíte tolik světelných let?" řekl Casey s takřka posvátnou úctou. „Jak dlouho to bude trvat?"

„Nebude to trvat ani vteřinu." Strýček Pen se usmál, když viděl naše překvapené obličej. „Kluzák letí mimo časoprostor, takže vám během letu žádný čas neuplyne. Ovšem, na druhé straně, existují fyzikální zákony a ty říkají, že si s vámi čas i tak může cestou pěkně pohrát a nepříjemně vás překvapit. Já, například, v jediném okamžiku doletím ke hvězdě vzdálené sto světelných let a v dalším okamžiku se tam odtud zase vrátím, ale ty dva okamžiky, to bude můj subjektivní čas. Na Zemi mezitím uplyne dvě stě let."

„Opravdu?" Tanja vyvalila oči ještě víc. „To už by vaši přátelé byli všichni mrtví."

„My neumíráme."

Tanja se od strýčka Pena odtáhla, jako kdyby z něj najednou začal číšet mráz. Pepe otevřel pusu. Nejspíš se chtěl na něco zeptat, ale pak zase pusu zavřel, aniž by řekl jediné slovo.

Pen se pobaveně usmál. „To víte, s námi si genoví inženýři dali víc práce než s biosférou na Zemi."

Casey zvedl oči směrem k obrovské kouli nahoře na severu. V jasném slunečním světle tam právě zářily oba zelené americké kontinenty, zatímco Evropa a Afrika se ztrácely ve stínu. Casey to všechno chvíli pozoroval a pak se pomalu obrátil zpátky ke strýčku Penovi.

„Až vyrostu, tak se na tu novou Zemi stejně poletím kouknout," řekl vzdorovitě. „Ať si říká kdo chce co chce."

„Myslíš si, že ti narostou křídla?" zasmál se strýček Pen a pohladil ho po vlasech. „Možná to nevíš, ale tady po té srážce nezbyla jediná raketa. Všechno se rozbilo na kousky."

Casey od něj odstoupil o krok dozadu.

„Je to tak, chlapče, patříš sem." Strýček Pen viděl uražený výraz v jeho tváři a snažil se mluvit ještě vlídněji než předtím. „Nakloňovali vás proto, abyste pracovali tady na stanici. Vaše práce

tady je moc důležitá a vy byste na to měli být hrdí."

Casey zlostně mávl rukou a zavzdychal. Když ale vzápětí promluvil, hlas měl až nečekaně klidný.

„Vážně? Copak Zemi ještě hrozí nějaké nebezpečí?"

Strýček Pen byl tou otázkou očividně vyvedený z míry. Chvilí trvalo, než odpověděl.

„Momentálně nemáme informace o žádné aktuální hrozbě srážky s dalším bolidem. A všechny asteroidy, které se mohly dostat do blízkosti Země, už byly dávno odkloněny, a nebo nasměrovány do Slunce."

„Tak vidíte," vystrčil Casey bojovně bradu. „Proč jste nás teda vlastně vykopal?"

„Kvůli výzkumu," řekl strýček Pen. Díval se upřeně nahoru na zeměkouli, nejspíš proto, aby se nám nemusel dívat do očí. „Nevím, jestli mě dokážete správně pochopit. Na Zemi se po těch katastrofách zatím nenašla jediná stopa z naší dávné minulosti. Nevěděli jsme nic o původu lidstva. Někteří historici se snažili dokázat, že jsme se vyvinuli na nějaké jiné planetě a migrovali sem. Ale stanice Tycho jasně dokazuje, že naší mateřskou planetou je Země. Já jsem tady v těch sutinách objevil naše kořeny."

„Za to vás určitě všichni chválili," řekl Casey. „Ale k čemu tahle stanice teď bude?"

„Popravdě řečeno, k ničemu." Strýček Pen pokrčil rameny. Podle výrazu v jeho tváři se zdálo, že mu Caseyho je líto. „Kdyby teď došlo k další podobné katastrofě, což se prakticky dá vyloučit, osídlili by Zemi lidé z kolonií."

„Takže jste nás vykopal jenom tak, pro nic za nic."

„Kdybys věděl, jaká to byla fuška." Pen natáhl ruce směrem ke Caseymu, jako kdyby ho chtěl k sobě přivínout, ale Casey ustoupil o další krok dozadu. „Nemáš tušení, co všechno jsem tu musel udělat. Pořád jsme něco vymýšleli. Pořád jsme improvizovali. Ono to nebylo vůbec jednoduché. Měli jsme zmrazenou tkáň a nic jsme o ní nevěděli. Nemohli jsme pro vás použít běžnou prenatalní komoru. Celá laboratoř se musela vybavit úplně novými přístroji. A nikdo nevěřil, že tenhle pokus vyjde." Usmál se na Tanju. „Jenže on vyšel. Nádherně."

„Tak my jsme jenom experiment?"

„Nejsi rád, že jsi naživu?"

„Ale jo," zamručel Casey. „Ale nechci žít na Měsíci. Nechci tu sedět a koukat až do smrti."

Pen, jako by náhle nevěděl co s rukama, vzal Tanju a zvedl ji z podlahy k sobě na klín.

„Tohle si nezasloužíme," nedal se odbýt Casey. „Já chci pořádný život."

„Prosím tě, chlapče, snaž se mě chápat." Strýček Pen potřásl hlavou. „Tahle stanice, to je nejvzácnější historická památka, jakou jsme kdy měli. Je to jediný dochovaný pozůstatek z dávných dob, jediný pramen, ze kterého můžeme čerpat informace o minulosti Země a člověka. A vy jste jeho součástí. Je mi líto, jestli to vnímáte jako křivdu, ale na Zemi už zkrátka pro vás není místo."

2.

Sandor Pen se dál vracel na Měsíc, po celou dobu našeho dospívání, ale už ne tak často jako předtím. Pořád nám vozil báječné dárky, kterým nešlo odolat. Exotické ovoce, které se muselo jíst čerstvé. Další a další hry a čím dál složitější skládky. Promítal nám ze svých projekčních krychlí holografické záznamy, na kterých jsme mohli vidět sami sebe, jak vyrůstáme, rok po roce, od nemluvnat čerstvě vyjmutých z prenatalní komory až k nejnovějším záběrům. Pořád byl přívětivý a vlídný, i když jsme měli pocit, že ho zajímáme čím dál méně.

Hlavním předmětem jeho zájmu každopádně byla stanice. Nechal odklidit suť dokonce i z nejhlubších tunelů, kde bývaly jen sklady a dílny, a pak do nich navozil nové přístroje a náhradní díly, aby se roboti mohli navzájem opravovat a udržovat stanici v chodu.

Při svých návštěvách trávil většinu času v knihovně a v muzeu, společně s Dian a s holografickou simulací její matky. Studoval staré knihy a hologramy a obrazy a sochy, odvážel je pryč, aby je na Zemi mohli restaurovat, a místo nich vozil zpátky jejich identické kopie. Pak

znovu zaměstnal své obrovité zemní stroje. Nechal je odklízet sutiny z okolí stanice a vybírat z nich úlomky hornin, které po rozdrčení sloužily k výrobě betonu. Ten pak použil při opravě a zpevňování poškozených základů stanice.

Před oslavou našich jednadvacátých narozenin nám roboti vzali míry na skafandry, na stejné, jako měl strýček Pen. Dokonale padnoucí, měkké, pružné, přiléhavé, zrcadlově lesklé skafandry, ve kterých jsme se mohli bez problémů pohybovat po měsíčním povrchu. Všichni jsme si je oblékli hned poté, co nám je strýček Pen slavnostně předal, a šli jsme se podívat ven, na planinu. Tam vedle Pěnová kluzáku stála naše stará kosmická loď. Roboti ji nedávno vykopali z trosek zničeného hangáru a teď se ji pokoušeli dát znovu dohromady. Právě nahrazovali poškozené díly součástkami dovezenými ze Země.

Rameno velkého zemního stroje drželo kosmickou loď ve vzpřímené poloze, zatímco jeden z robotů přivařoval k trupu novou přístávací vzpěru. Ke svařování používal technologii, kterou nikdo z nás neznal a při které do okolí vůbec nevyzařovalo teplo. Casey se chtěl dát s robotem do řeči, ale robot ho ignoroval. Proto se Casey jednoduše vyšplhal nahoru k pilotní kabině a zabouchal na poklop. Odpověděl mu kovově chladný počítačový hlas, který nám všem zapraskal v přilbách.

„Otevři to," řekl Casey. „Chceme dovnitř."

„Vstup zakázán." Stroj mluvil se stejným přízvukem jako Sandor Pen.

„Kdo to zakázal?"

„Zakázal to Sandor Pen, vedoucí lunárního archeologického výzkumu."

„Tak řekni vedoucímu, ať nás tam pustí."

„Vstup zakázán"

„Jak myslíš." Casey zakroutil hlavou a pak tichým ironickým hlasem dodal: „Jestli vůbec myslíš."

Když jsme se vrátili, strýček Pen už na nás čekal ve vnější vstupní komoře a pomohl nám svléknout skafandry. Casey mu ještě jednou poděkoval za dárek a zeptal se ho, jestli ta stará kosmická loď zůstane tady na Měsíci.

„Zapomeň na to, o čem teď přemýšlíš." Pen si Caseyho přeměřil pátravým, pronikavým pohledem. „Loď bereme s sebou dolů na Zemi."

„A mě ne?"

„Ne. Je mi líto." Kamenný výraz v Pěnově tváři se vzápětí rozjasnil do povzbudivého úsměvu. „Ale ta loď, ta bude hlavním exponátem nádherného historického památníku, v Austrálii, na subkontinentu. Tam bude jako na dlani celá prehistorie naší civilizace. Lidi tam najdou všechno, co budou chtít vědět o předkatastrofické Zemi a o předkatastrofickém člověku."

Na chvíli se odmlčel a usmál se na Tanju. Ta se začervenala a usmála se na něj také.

„Vy si vůbec neumíte představit, jak moc to pro mě znamená. To, že jsem objevil tohle naleziště, to je můj životní úspěch. Tolik let práce! Zaplnil jsem obrovskou mezeru v historii lidstva. Odpověděl jsem na otázky, na které vědci nedokázali odpovědět celá staletí. Nemyslete si, v té expozici jsem pamatoval i na vás. Je tam holografické dioráma se záběry z vašeho dětství."

Casey se zeptal, jestli bychom tu expozici mohli navštívit.

„Ne. Protože vy patříte sem." Zdálo se, že strýček Pen nějak začíná ztrácet trpělivost. „Nemůžu vás tam vzít. Nemůžu to udělat kvůli smlouvě, kterou jsem podepsal. Dostal jsem souhlas k odkrytí naleziště pod podmínkou, že ho uvedu do původního stavu a že odtud neodvezu žádný genetický materiál, který by mohl kontaminovat biosféru na Zemi. Až tohle naleziště opustím, musí vypadat přesně tak, jak vypadalo před srážkou, a musí být dokonale zabezpečené proti nezákonnému vniknutí."

Nedlouho poté nám strýček Pen oznámil, že jeho práce na lunárním nalezišti definitivně končí. Pro nás to znamenalo, že už ho nikdy nevidíme. Cítili jsme se hrozně. Jako dárek na

rozloučenou nám nabídl, že nás postupně, po dvojicích, vezme na oběžnou dráhu Měsíce. Já letěl s Caseyem. Seděli jsme vzadu za Pěnem v jeho malém kluzáku a rozhlíželi jsme se okouzleně kolem sebe. I když jsme vesmír a zeměkouli už nespočetněkrát viděli z naší skleněné kupole, stejně jsme let prožívali jako úžasné, vzrušující dobrodružství.

Trup lodi byl zevnitř průhledný. Měli jsme pocit, jako by se naše sedadla vznášela ve volném prostoru. Dole pod námi se rozprostírala šedá měsíční pustina. Ta se náhle začala vzdalovat, až nám splynula do podoby malé třpytivé bubliny v oceáně inkoustově černé tmy. Nevšiml jsem si, že by se Pen dotkl něčeho na řídicím panelu, a přesto se hvězdy kolem nás najednou zdály bližší, jasnější a Mléčná dráha vypadala jako nádherný široký závoj posázený diamanty. Slunce teď svítilo matněji než před chvílí a bylo o poznání větší, tak velké, že jsme rozeznávali tmavé skvrny na jeho povrchu.

Pen se pořád ničeho nedotýkal, s ničím nehýbal. Navzdory tomu jsme se vzápětí ocitli blízko Země. Před očima se nám obrovskou rychlostí rozrostla Austrálie. Austrálie bez pouští. Napříč kontinentem se táhlo obrovské jezero. Mělo tvar půlměsíce a bylo zářivě modré.

„Tam je památník," ukázal Pen prstem na poloostrov -široký zelený výběžek ve střední části jezera. „Kdybyste se tam někdy dostali, i když to je prakticky vyloučené, potkali byste v expozici Tycho své dvojníky."

Casey se zeptal: „I Monu?"

Mona Lisa bylo umělecké jméno ženy, kterou Caseyho otec údajně vzal sebou, když se těsně před první srážkou asteroidu se Zemí prodíral davem na palubu evakuační lodi. My jsme je oba znali jen z holografických simulací - muže s nápisem „El Chino" a zkříženými vlajkami Mexika a Číny, vytetovanými na snědé hrudi, a ženu s Leonardovým obrazem na břiše.

Ty dva hologramy v sobě skrývaly zvláštní, neodolatelné kouzlo. Kouzlo příběhu o lásce, zoufalství a vášni, která Caseyho otce a Monu Lisu z medellínského nočního klubu, kde se poprvé setkali, dovedla až sem na Měsíc. Casey byl do Mony zamilovaný od chvíle, kdy poprvé uviděl její hologram, a snil o tom, že budou zase spolu. Zaslechl jsem ho jednou, jak se ptá hologramu svého otce, proč ji nenakloňovali tak jako nás.

„Na to se zeptej počítače." Otec váhavě pokrčil rameny. V takových chvílích dostával jeho hlas nepříjemné, počítačově suché zabarvení. „Teoreticky by to šlo. Vzorky její tkáně jsou ještě pořád v lednici."

„Tak proč ji nekloňovali? Víte to?"

„Počítač to ví líp." Otec zase pokrčil rameny. „Ale když chceš znát můj názor, myslím si, že ona a Kell sem vnikli nelegálně. A počítač neměl připravené komory pro výrobu jejich klonů."

„Nelegálně?" Caseyho snědá tvář ještě víc ztmavla. „DeFort ale i tak dal jejich geny do mrazáku. Asi mu stály za to. A mě nakonec nechal nakloňovat. Proč? Když jsem tu já, měla by tu být i Mona. Stejně se jednou postarám o to, aby ji nakloňovali."

Strýček Pen se s námi rozloučil nahoře v kupoli. Poděkovali jsme mu za všechno, co pro nás udělal, za to, že nám ukázal Zemi ve svém kluzáku, za to, že nám dal skafandry a spoustu dalších dárků, a především za to, že nás všechny zase oživil. Pen řekl, že to co nám dal, je směšně málo, ve srovnání s tím, co tady na Měsíci získal. Potřásl si s námi rukama, políbil Tanju a Dian a pak si oblékl svůj stříbřitý skafandr. Doprovodili jsme ho až k vnější vstupní komoře. Až tam se ukázalo, jak moc ho Tanja milovala. Když odletěl, rozplakala se a utekla do svého pokoje. My ostatní jsme sledovali, jak se třpytivá slza blíží k Zemi.

„Nebýt nás, nikdy by si tam takhle nežili," mručel Casey. „Máme právo se tam aspoň kouknout."

Když roboti dokončili opravy naší staré kosmické lodě, postavili ji na podvozek a obří zemní stroj, který loď do té doby podpíral, se mohl přesunout ke strojům kopajícím o kus dál nápadně rovnou řadu hlubokých jam. Dívali jsme se, jak stroje vrší nové a nové hromady suti. Napadlo mě, že by takhle rovná řada kráterů mohla být někdy ve vzdálené budoucnosti neřešitelnou hádankou pro astronomy. Casey kývl hlavou směrem k cisternovému vozu, který se právě

šplhal ven z podzemního hangáru, vyhloubeného ve stěně kráteru.

„Chceme na Zemi.“ Casey položil ruku Pepemu kolem ramen. „Jdete do toho s námi?“

Arne se zamračil. „Neslyšel jsi Sandora?“

„Sandor tu není,“ zašklebil se Casey spiklenecky na Pepeho. „Máme plán.“

Do té doby s námi o svých plánech nemluvili, jen jsme je čas od času viděli, jak si spolu něco šeptají, anebo něco kutí v dílnách. I když pro nás i pro ně byla teorie o zakřivení prostoru a jeho využití pro let kluzáků pořád velkou záhadou, věděli jsme, že se od robotů už naučili něco z kosmonautiky a elektroniky. A věděli jsme, že svým neustálým škemráním ze Sandora Pena vydolovali víc informací, než měl v úmyslu nám dát.

„Nevím, co plánujete.“ Arne si chtěl odkašlat, ale místo kašle se mu z hrdla vydralo temné zavrčení. „Já jen vím, co se píše ve zprávě o lidech, kteří odletěli na Zemi, když jsme tam dokončili obnovu. Nikdo z nich tam nenašel to, co míval rád, a zpátky na Měsíc už se nikdo z nich neměl šanci vrátit.“

„*Qué importa?*“ pokrčil Pepe rameny. „Pořád to bude lepší než promrhat život čekáním *por nada*.“

„Patříme sem,“ opakoval Arne zatvrzele to, co nám říkal Pen. „Máme za úkol udržovat stanici v chodu, a ne se pouštět do nějakých dětinských dobrodružství. Já zůstanu tady.“

Dian se rozhodla zůstat s ním, i když bych neřekl, že do něj byla zamilovaná. Dian v první řadě milovala stanici a všechny ty památky ze staré Země, co tam byly. Už jako dítě pořád chtěla pomáhat holografické simulaci své matky a sepisovala spolu s ní seznam věcí, které tam Pen objevil a vozil odtud pryč kvůli restaurování a kopírování.

Tanjino srdce patřilo Sandoru Penovi, Myslím, že celou dobu snila o tom, že ji Sandor vezme sebou na Zemi, až dokončí svou práci na Tychu. A když odletěl bez ní, všechny sny se jí zhroutily a zhořkly, po někdejší sebejistotě nezbylo vůbec nic.

„Miloval nás, než jsme vyrostli,“ naříkala, když ji Pepe přemlouval, aby se přidala k němu a Caseymu. „Miloval nás jen proto, že jsme byli děti. Jenom si s námi hrál. Zajímali jsme ho, protože jsme byli jiní než on. Byli jsme malí. A lidi, co žijou věčně, nemají děti.“

Pepe ji nepřestával přemlouvat. Každý věděl, že se mu Tanja líbí. Říkal jí, že na Zemi to každopádně musí být lepší a zajímavější než v těch tunelech tady na Měsíci. A Tanja se znovu rozplakala, políbila ho a řekla, že zůstane. Že pro ni na Zemi není místo. Že o ni Sandor tak jako tak nestojí. Slíbila Pepemu, že s ním bude udržovat rádiové spojení a že se bude modlit, aby se v pořádku vrátili.

Já jsem odjakživa chtěl být historik. A Země byla místo, kde se historie odehrávala. Proto jsem si s Pepem a Caseym potřásl rukama a řekl jsem, že do toho jdu s nimi.

„Budete pro ně cizinci,“ varovala nás Tanja. „Uvidíte.“

Sehnala nám láhve s vodou a balíčky s jídlem a pořád nám připomínala, ať si na sebe vezmeme oblečení na safari, až přistaneme. Střídali jsme se nahoře v kupoli a sledovali jsme cisternový vůz. Ten už dorazil k naší staré lodi a roboti právě začínali čerpat palivo.

„Je čas.“ Casey jen zářil odhodláním a nedočkavostí. „Musíme se rozloučit.“

Dian a Arne nám s ustaraným výrazem ve tváři podali ruce. Tanja políbila mě a Caseyho. Pepeho objala a dlouho se k němu tiskla. Měla tak smutné a uplakané oči, až nás to bolelo. Oblékli jsme si skafandry, vyšli jsme ven k lodi a po schůdkách u podvozku jsme zamířili nahoru k pilotní kabině. Dveře se jako obvykle odmítly otevřít.

Casey od nich odstoupil o krok dozadu a řekl do vysílačky ve své přilbě:

„Naléhavá zpráva od vedoucího výzkumu, Sandora Pena.“ Šumem a praskáním podbarvený hlas z vysílačky se takřka k nerozeznání podobal hlasu, kterým mluvil Pen. „Zvláštní pokyny pro rekonstruovanou kosmickou loď KL2469.“

Dveře odpověděly nesrozumitelným shlukem slov, kterým jsem nerozuměl.

„K věci,“ řekl Casey ostře. „Členové personálu stanice Tycho, jmenovitě K. C. Kell, Pedro Navarro a Duncan Yare, mají povolení se nalodit a odletět na Zemi.“

Dveře se otevřely.

Myslel jsem, že v pilotní kabině bude robot, ale když jsme vešli dovnitř, do kuželovitého prostoru kabiny, nikoho jsme nepotkali. Křeslo pilota bylo prázdné. Mohli jsme jen sledovat, jak loď startuje sama, vyčerpání vším, co se na palubě pohnulo. Dveře se prudce zavřely. Potom zasyčel hermetický uzávěr. Motory začaly divoce hučet. Loď se roztrásla a vzápětí se zvedla nad povrch Měsíce.

Dívali jsme se dolů a hledali jsme očima naši stanici, ale jediné, co jsme stačili zahlédnout, byla kupole. Třpytila se jako malá skleněná kulička, zapadlá v prachu mezi šedými pahorky na okraji velkého kráteru. Byla pořád menší a menší, až se ztratila ve změti tmavých stínů kolem inkoustově černého kráteru Tycho. Měsíc se vzdaloval. Už jsme ho viděli celý - šedou, krátery posetou kouli, která se vzadu za námi propadala do bezedné černé propasti.

Pen se svým kluzákem určitě přistál na Zemi během okamžiku, ale my s naší starou raketou jsme měli dost času, abychom si v průběhu tří obletů zeměkoule mohli prohlédnout zvolna se zvětšující planetu pod námi. Z trysek se ozývalo tiché hučení jen tu a tam, když loď korigovala dráhu letu. Jinak bylo ticho. Nechali jsme se nést prostorem a úzkostlivě jsme dbali na to, aby se nikdo z nás nedotkl ničeho, co nějak souviselo s řízením lodě. Snažili jsme se trochu spát, ale příliš se nám to nedařilo. Většinu času jsme se dívali dalekohledem dolů na Zemi a hledali jsme známky civilizace.

„Nic," mručel Casey. „Nic, co by aspoň vypadalo jako město, železnice, kanál, přehrada. Nic. Jenom zeleň. Lesy, džungle, pastviny. To se vrátili k přírodě nebo co?"

„*Tal vez.*" Pepe pořád jen krčil rameny. "*Pero o no.* Jsme ještě moc vysoko."

Trysky najednou ožily a raketa s námi zamířila dolů, na sestupnou dráhu. Po dvou obletech nám před očima explodoval obraz Austrálie. Trysky burácely. Řítili jsme se k Zemi, na široký zelený poloostrov, který dával obrovskému jezeru tvar půlměsíce.

3.

Hned po přistání jsme se podívali ven z průzorů. Naše loď stála na vyvýšené přistávací ploše, uprostřed velkého čtyřúhelníku pokrytého pečlivě udržovaným trávníkem, kravinami a záhony nádherných květin. Širokou alej kolem čtyřúhelníku lemoval soubor staveb, ze kterého se mi zatajil dech.

„Sandorův památník!" rozzářil se Pepe a šťouchnul mě do žeber. „Hele, tam je ten pomník ze staré Ameriky, z hlavního města! Ten znám. Dian mi ho ukazovala na videu."

„Stará historie." Casey bez zájmu pokrčil rameny. „Mě zajímá, jak žijou dneska."

Pepe otevřel dveře. Vyšli jsme ven, v oblečení na safari, a začali jsme se rozhlížet kolem sebe. V tu chvíli se dveře zavřely. Ozvalo se zasyčení hermetického uzávěru, ale nikdo z nás tomu nevěnoval pozornost. Byli jsme příliš okouzlení tím, co se rozkládalo před námi. Pomník stál u jednoho z vrcholů čtyřúhelníku, tyčil se do výšky nad svým zrcadlovým obrazem na vodní hladině. Zprava s ním sousedilo Stonehenge, jehož kameny tu zářily jasnou stříbřitou barvou, a zleva Sfinga s restaurovaným nosem.

Na druhé straně aleje se rozprostírala přesná kopie starého amerického hlavního města a vpravo od ní byla vidět budova britské sněmovny a vedle ní Big Ben, který právě odbíjel celou hodinu. Za ním se třpytil Kreml a jeho pozlacené věžní bání nad ponurými zdmi z červených cihel. A hned vedle, na skalnatém návrší, stál restaurovaný, znovu zastřešený Pantheon.

Obvod čtyřúhelníku lemovaly další nádherné stavby. Viděl jsem kupole Tádž Mahalu. A vedle nich stála bazilika Svatého Petra. A Hagia Sophia ze starého Istanbulu. V dálce jsem rozeznával budovu Chrysleru ze starého New Yorku, Eiffelovu věž z Paříže, čínskou pagodu a Velkou pyramidu, znovu oděnou v bílém mramoru. A ještě dál jsem viděl důvěrně známé šedé pahorky z okraje kráteru Tycho. Mezi nimi se nedala přehlédnout naše rodná kupole.

„Jsme tady!" poplácal Pepe nadšeně Caseyho po zádech. „Co teď?"

„Za tohle všechno vděčí nám." Casey se zamyšleně díval před sebe. „Nebýt nás, teď by tu

nestálo nic. Je na čase jim připomenout, co jsme pro ně udělali."

„A bude je to zajímat?" Pepe se otočil zpátky ke dveřím. „Radši zkusíme zavolat Sandorovi."

„Objekt je uzavřen," ozval se ve dveřích bezbarvý strojový hlas. „Ředitelství expozice Tycho do něj zakázalo vstupovat."

„Pusť nás dovnitř," zavrčel Casey. „Máme tam věci. Oblečení, batohy, pití. Otevři, ať si to můžeme vzít."

„Vstup zakázán."

Casey zabušil do dveří tak prudce, až si odřel klouby na prstech.

„Vstup zakázán."

„No nic, hlavně, že jsme tady."

Pepe s pokrčením ramen začal sestupovat po schodech dolů z přistávací plochy. V tom okamžiku se ozval podivný hukot. Chvíli nám trvalo, než jsme si všimli, že kolem Washingtonova pomníku právě pomalu supí lokomotiva a vyfukuje bílá oblaka páry. Lokomotiva za sebou táhla otevřené vagóny, plné cestujících. Ploužila se středem široké aleje, po obvodu velkého, zelení osázeného čtyřúhelníku, a každou chvíli zastavovala, aby si cestující mohli nastoupit nebo vystoupit.

Slunce sálalo vysoko na obloze. Museli jsme si rukou zastínit oči, když jsme na lidi ve vagónech chtěli trochu líp vidět. Všichni byli štíhlí a elegantní, stejně jako Sandor, a většinou byli nazí. Jejich pokožka měla nazlátlou, ořechově hnědou barvu. Skoro každý z nich si s sebou vezl nějaké zavazadlo. Buď tašku, nebo batoh. Pár lidí polehávalo na trávě v parku a další čekali, až jim signální světla dovolí přejít přes alej na druhou stranu.

„Turisti, ne?" odhadoval jsem. „Prohlízejí si Sandorův památník."

„Ale nevidím děti," zakroutil Casey hlavou. „Copak tu lidi vážně nemají děti?"

„Aspoň, že to jsou lidi, snad," řekl Pepe. „Třeba se od nich dozvíme víc, než nám prozradil Sandor."

Sešli jsme z přistávací plochy na další schodiště. To bylo širší a vedlo dolů k pěšině, která se vinula mezi velkými záhony voňavých květů, jaké nikdo z nás ještě neviděl. Kousek před námi se zastavila dvojice lidí. Muž a žena. Žena mi připadala zvláštní, s tím křiklavě oranžovým kožíškem, co měla na hlavě místo vlasů, ale líbila se mi. Pohled na ně mi trochu připomínal hologramy, které si nechala udělat Mona a „El Chino" krátce po přistání na Měsíci. Muž vypadal mladě a svěže, tak jako Sandor. Nejspíš to byli milenci.

Něčemu se smáli a muž jí něco říkal. Žena popoběhla o pár kroků dopředu a zaujala pozici před jeho fotoaparátem. Vzadu za ní se tyčil do výšky Washingtonův pomník a majestátná Sfinga. Žena měla kolem ramen šarlatový šátek. Muž jí něco řekl a ona ze sebe šátek shodila a usmála se do objektivu. Nadra s roztomilými, drobnými bradavkami jí pod šátkem zbledla a muž čekal, až je slunce obarví dozlatova.

Radši jsme zůstali stát. Nechtěli jsme se mu plést do záběru. Když byl s focením hotov, žena se rozesmála, přiběhla k němu a přehodila mu šátek přes ramena. Přitiskli se k sobě a strašně dlouho se líbali. My jsme stáli asi deset kroků od nich. Když si nás konečně všimli, Casey váhavě řekl:

„Ahoj."

Mlčeli. Dívali se na nás s rozpačitým, tázavým úsměvem. Casey se také zkoušel usmát, ale moc mu to nešlo. Jeho snědá orientální tvář začala brzy perlit potem.

„Promiňte, prosím, mluvíte anglicky? *Francais? Español?*"

Nechápavě se zamračili a muž Caseymu odpověděl přívalem samohlásek, které mi zněly jako tóny z nějakého neznámého hudebního nástroje, a souhlásek, které bych se nikdy v životě nenaučil vyslovit. Muž mluvil s podobným přízvukem, jaký jsme znali od Sandora, ale jeho řeč ani vzdáleně nepřipomínala naši angličtinu. Šli jsme trochu blíž. Muž vytáhl z tašky fotoaparát a vyfotil si Caseyho. Pak přistoupil až k němu a vyfotil si zblízka jeho obličej. Žena se postavila

vedle Caseyho a nechala se s ním vyfotit. Když muž dělal poslední snímek, ovinula Caseymu svou nazlátlou paži kolem pasu.

„My jsme přiletěli tam v tom stroji. Z Měsíce!" Casey zoufale gestikuloval směrem ke kosmické lodi, ukazoval prstem nahoru nad Parthenón, kde byla na obloze vidět bledá silueta Měsíce, mával rukama, aby jim naznačil, že jsme tam odtud letěli sem, na přistávací plochu. „Jsme ze stanice Tycho. Rozumíte, co vám..."

Žena a muž se znovu rozesmáli a odběhli směrem ke Sfinze.

„Zatraceně!" křičel za nimi Casey. „Co to sakra děláte?"

„Myslí, že nejsme skuteční," ušklíbnul se hořce Pepe. „Že jsme roboti. Součást expozice."

Šli jsme po pěšině k Pantheonu. Odtud jsme přešli na chodník, který se táhl podél aleje. Po ní kolem nás projížděla auta, autobusy, dodávky a sem tam dokonce i nákladák. Připomínalo mi to scény ze starých filmů o Zemi před srážkou. Nedaleko od nás zastavil žlutý taxík. Vystoupila z něj žena. Štíhlá, s nazlátlou pokožkou. Vypadala jako dvojče turistky, která se v parku fotila s Caseym.

Zato taxikář by klidně mohl být přímý potomek lidí, kteří nějakým zázrakem přežili katastrofu na staré Zemi. Snědý, tlustý, těžce dýchal, měl tmavé brýle a odřenou, špinavou koženou bundu. Vyvalil se ven z auta, s cigaretou v puse, a šel kolébavým krokem otevřít kufr. Z něj vyndal složený malířský stojan a něco nevrle zabručel, když mu žena dávala spropitné.

Casey vyrazil směrem k taxíku právě v momentě, kdy se řidič soukal dovnitř.

„Pane!" Zdálo se, že řidič neslyší, proto Casey zakřičel hlasitěji: „Pane!"

Taxikář si ho nevšímal. Usadil se za volant a odjel. Casey se s podmračeným výrazem ve tváři vrátil k Pepemu a ke mně.

„Viděli jste ho? Robot! Měl obličej z nějakého plastu. Vůbec mě nevnímal. Normální robot, jako jsou u nás na Měsíci."

Z uctivé vzdálenosti jsme mlčky sledovali ženu s malířským stojanem. Ta nás ignorovala. Rozložila stojan a připevnila k němu plochou kruhovou desku z podivné černé hmoty. Když od stojanu odstoupila, proměnila se kruhová deska v cosi, co vypadalo jako velká průhledná bublina. Prostor uvnitř bubliny se vzápětí zkalil hustou mlhou zvláštní stříbřité barvy. Žena to všechno pozorovala upřeným, soustředěným pohledem.

Odvážil jsem se přijít blíž a uviděl jsem, že se bublina mění v jakési kruhové okno, rámuující výhled na Washingtonův pomník, sochu Svobody a Sfingu. Památky uvnitř okna se mi zdály být nějak větší a jasnější než ve skutečnosti. Navíc se obraz uvnitř okna dal náhle do pohybu. Všechno se třáslo. Pomník se naklonil a skácel se přímo na sochu. Sfinga shlížela dolů, na roztržité úlomky, netečná a tajemná jako vždy.

Asi jsem byl až moc blízko. Žena se ohlédla a zamračila se, jako kdyby jí za hlavou bzučela moucha. Ustoupil jsem o pár kroků dozadu, ale nepřestal jsem ji sledovat. Když se znovu sklonila k oknu, začalo se v něm rychle měnit nebe. Slunce explodovalo do obrovité, matně rudé koule, která zbarvila celou scénu do růžova. V těsné blízkosti slunce najednou *zazářila* drobná, jasně modrá hvězda. Pak se v popředí objevila naše kosmická loď. Bílé záblesky v tryskách sežehly přistávací plochu a loď zamířila vzhůru. Zřejmě se snažila uniknout před nebezpečím.

Casey nám rukou naznačil, ať jdeme pryč.

„Umělkyně," zašeptal Pepe. „Umělkyně při práci."

Prošli jsme kolem Pantheonu a za ním jsme se znovu zastavili. Chtěli jsme přejít na druhou stranu aleje. Pepe kývl směrem k policistovi, který stál uprostřed vozovky, celý v modrém, s píšťalkou a s bílým obuškem, a řídil dopravu.

„Vidíte ho? Taky robot."

Za volantem většiny aut seděli roboti. Cestující ve vlaku, v autobusech a v taxících naproti tomu aspoň působili dojmem, že jsou živí, asi tak živí jako Sandor. Připomínali mi turisty z předkatastrofické Země - už tím, jak se nadšeně rozhlíželi po restaurovaných svědcích dávno

zapomenuté minulosti.

Shlukovali se na chodnících, trousili se nahoru a dolů po schodech, fotografovali památky a sebe navzájem, potulovali se alejí podél čtyřúhelníku a přecházeli z jedné strany aleje na druhou. My jsme se vmísili mezi ně. Já a Pepe jsme procházeli davem, aniž by si nás někdo všiml, zato u Caseyho se každou chvíli zastavil hlouček lidí. Uznale si ho prohlíželi a fotografovali se s ním.

„Jsem pro ně jenom další robot," mručel Casey. „Mají mě za robota."

Zbytek dne jsme strávili v ulicích přesné kopie prehistorického hlavního města. Chodili jsme kolem bank, kanceláří burzovních makléřů, kolem restaurací, obchodů, kadeřnických salonů, barů, policejních stanic. Viděli jsme robota, který zaparkoval s dodávkou před knihkupectvím a vykládal z ní kartónové krabice označené nápisem *Encyclopaedia Britannica*. Robot žebrák chrastil o kus dál mincemi v plechovém hrnku. Robot policista střílel na robota potřísněného červenou barvou. Ten představoval zločince na útěku. Viděli jsme davy štíhlých, elegantních lidí s nazlátlou pokožkou, evidentně živých lidí, kteří vcházeli do restaurací a barů, hrnuli se v zástupech do obchodů a vycházeli z nich ven s nakoupeným zbožím.

Utrmácení a hladoví jsme večer neodolali vábivé vůni a zařadili jsme se na konec fronty nazlátlých lidí, čekajících pod cedulí, která hlásala:

OBRÍ STEAKY!

PRVOTŘÍDNÍ HOVĚZÍ

PODLE VAŠEHO GUSTA

Pepe si dělal starosti s tím, že nemáme peníze na zaplacení jídla.

„To jim řekneme, až se najíme," uklidňoval ho Casey.

„No, jsou to lidi, určitě," pokusil se Pepe vidět problém z té lepší stránky. „Mají rádi jídlo."

„Doufám, že jsou to lidi."

Pozoroval jsem ty, co ve frontě stáli před námi, a poslouchal jsem jejich rozhovor. Myslel jsem, že se nám s někým podaří navázat kontakt, ale až na pár udivených pohledů si nás nikdo nevšímal. Výjimkou byl muž, který zůstal na chvíli stát před Caseyem a podrobně si ho prohlédl. Viděl jsem, jak Casey vzteky zatíná pěsti. Muž něco říkal, ale nebylo mu rozumět. Hlasy těch lidí, jejich rytmus a výška, mi občas připomínaly starou mystickou nekomerční hudbu. Bohužel, žádné aspoň trochu povědomé slovo jsem za celou dobu neslyšel.

Robot u dveří čas od času pouštěl dovnitř hlouček lidí. Když jsme konečně přišli na řadu my, obhlédl ulici párem očí s pečlivě nablýskanými čočkami. Žádného člověka neviděl, a tak nám před nosem zavřel dveře.

Ploužili jsme se ulicemi, deptaní zemskou gravitací, měli jsme čím dál větší hlad a žízeň. Dovlekli jsme se až na konec historického města, k vysoké zdi z průzračného materiálu, podobného sklu. Tam, jako když utne, Sandorův památník končil. Za zdí se rozprostírala otevřená krajina, která ve mně vyvolávala vzpomínky na Dianin cestopisný film o tropické Africe. Mělkým údolím se vinul nějaký vodní tok lemovaný vysokými stromy a další bujnou vegetací. Na travnaté pláni se pásly antilopy a zebry. Nezdálo se, že by je příliš děsila přítomnost mohutného lva s tmavou hřívou, který ospale sledoval krajinu pod sebou z nedalekého pahorku.

„Tam by se aspoň dalo napít," kývnul Pepe hlavou směrem k řece. „Kdybysme se dostali za tuhle zeď."

Stáli jsme u zdi a dívali jsme se ven z města. Zeď byla pevná a hladká. Vypadala jako odlitá z jednoho kusu, bez jediné spáry. Byla příliš vysoká na to, abychom přes ni mohli přelézt, a táhla se na obě strany, kam oko dohlédlo. Ten pohled nám definitivně vzal sílu jít dál. Posadili jsme se na obrubník a tiše záviděli svobodným tvorům venku za zdí tak dlouho, dokud nás chlad a soumrak nepřinutil hledat místo k přespaní. Na dvoře u nějakého obchodu se zlevněným nábytkem jsme

našli hromadu prázdných kartónových krabic. Z nich jsme si vyrobili provizorní lůžka, přikryli jsme se roztrhanými kusy kartonu a pokusili jsme se usnout.

„Sandorovi to vyčítat nemůžeme," mumlal Pepe, když jsme se pod kartonem třáslí zimou. „Říkal nám, že tu pro nás není místo."

4.

V noci jsme se každou chvíli probouzeli, vzdychali jsme pod tíhou zemské přitažlivosti a nemohli se dočkat, až se rozední. Ráno jsme byli ztuhlí, zmrzlí a zoufalí. Skoro jsem si přál být zase zpátky na Měsíci.

„V každém plotě je díra," snažil se nám Casey zvednout náladu. „Ty turisty sem někudy vozí, ne?"

Vlak vždycky přijížděl od severu. Proto jsme vyrazili na sever. Belhali jsme se úzkou uličkou podél průzračné zdi, skleslí na těle i na duchu. Ožili jsme až v momentě, když jsme venku za zdí uviděli tunel. Z něj vedly koleje na železniční most, který se klenul vysoko nad kamenitým říčním korytem. Trať mířila k našemu vězení, do úzkého průjezdu v hladké vysoké stěně.

„Přes ten most budeme muset přejít." Pepe se zastavil a váhavě se zadíval dolů do kaňonu, kde se mezi dvěma strmými skalnatými srázy leskla vodní hladina. „Co když tam zrovna pojede vlak?"

„Musíme počkat, až vlak bude ve městě," řekl Casey.

Čekali jsme. Leželi jsme schovaní v odvodňovací strouze u trati, dokud se neozvalo supění lokomotivy a ostré hvízdání unikající páry. Nad hlavou nám jeden po druhém rachotily otevřené vagóny, plné cestujících, kteří už nedočkavě vyhlíželi Sandorovy dokonalé kopie předkatastrofických památek. Když kolem nás projel poslední vagón, pracně jsme se vyškrábali ze strouhy nahoru na trať a z posledních sil jsme se rozběhli po kolejích přes most. Seskočili jsme z trati před ústím tunelu, bezvládně jsme se skutáleli po železničním náspu na příkrý travnatý svah nad kaňonem a tam jsme dlouho popadali dech. Pak jsme vyrazili směrem na jihozápad, pryč od zdi, do krajiny, která se přinejmenším zdála být nespoutanou divočinou.

Památník se rychle ztrácel za obzorem. Už jsme viděli jen Sandorovu repliku naší kupole, která vévodila kopii měsíční krajiny kolem kráteru Tycho. Šli jsme širokým, mělkým údolím, kde v moři trávy rostly malé roztroušené skupinky stromů a pásla se zvířata, která jsem vesměs znal: pakůň hřivnatý, gazely a nádherné antilopy impala.

„Za tohle všechno můžeme děkovat starému Calvinovi DeFortovi. Zachránil život na Zemi jako Noe při potopě," říkal Casey a rukou si stínil oči, aby mohl sledovat párek pštrosů, kteří se před námi dali na útěk. „Ale nikde tu nevidím lidi."

„A já nevidím vodu," mumlal Pepe. „Teď, sakra, nemluvte o potopě. Mně by stačilo pár kapek."

Trmáceli jsme se pořád dál vysokou trávou, dokud jsem nezahlédl slony. Ti se vpravo od nás vyhrnuli ze stínu malé skupinky do sebe zapletených stromů a křovin. Majestátný samec s velkými bílými kly, pak asi pět dalších, menších slonů a nakonec matka s mládětem. Šli přímo k nám. Chtěl jsem utéct, ale Casey mi rukou naznačil, že stačí, když ustoupíme trochu stranou. Sloni prošli kolem nás pomalým, loudavým krokem a napili se z tůň, které jsme si předtím vůbec nevšimli. Když odkráčeli pryč, vyrazili jsme k tůni my. Pepe tam doběhl o trochu dříve než já a Casey. Sehnul se nad hladinou a nabral vodu do dlaní.

„Ne!" ozval se najednou vzadu za námi dětský hlásek. „Nečistěná voda vám může ublížit."

Od skupinky stromů, odkud před chvílí vyběhli sloni, k nám utíkala malá holčička. První dítě, které jsme na Zemi potkali. Vypadala strašně roztomile. Měla na sobě bílou blůzu a krátkou modrou sukni. Tvář měla napůl schovanou pod kloboukem s širokou krempou. Klobouk jí přidržovala na hlavě úzká červená stužka, zavázaná pod bradou.

„Ahoj," řekla. Zastavila se pár metrů před námi a zvědavě si nás prohlížela velkýma

modrýma očima. „Vy jste ti Měsíčníci, vidíte?“

„Jsme. A moc se tu nevyznáme.“ Casey jí řekl naše jména. „Teď jsme tady a nevíme kudy kam.“

„Vy jste podvedli tu starou kosmickou loď,“ řekla holčička vyčítavě. „Jinak byste tu nebyli.“

Zůstali jsme na ni koukat s otevřenou pusou. „Jak to víš?“

„Loď to říkala mému tatínkovi.“

Nebyli jsme schopní vypravit ze sebe jediné slovo. Okouzující, nevinná dětská tvářička působila bezbranně, ale nám v té chvíli skoro naháněla strach. Pepe dokonce ustoupil o krok dozadu. Jen Casey měl dost odvahy, aby se zeptal: „Kdo je tvůj tatínek?“

„Vy jste mu říkali strýčku, když byl tam u vás na Měsíci.“ Modré oči se rozzářily pýchou. „Tatínek je slavný a moc chytrý. Objevil na Měsíci archeologické naleziště a našel tam to, co chybělo v historii lidstva. Postavil tady všechny ty staré stavby, které jste viděli, když loď přistála.“

„Chápu.“ Casey sklesle potřásl hlavou. „Myslím, že už to chápu.“

„Nám se odtud nechce, víš,“ zamrkal na ni spiklenecky Pepe. Zhluboka se nadechl. „Tady je to lepší než na Měsíci. Ale teď jsme tady trochu ztracení. Potřebujeme se tu rozkoukat. Nevíš, co s námi bude?“

„To ještě neví ani tatínek.“ Holčička se ohlédla směrem ke kopii stanice Tycho. „Vždycky jsem ho prosila, aby mě vzal sebou na Měsíc, ale tatínek říkal, že ve stanici pro mě není místo.“ Znovu se nám zadívala do očí. „Jste vážně zajímaví. Já se jmenuju...“

Přerušila proud rytmických souhlásek a zpěvných samohlásek, který chvíli předtím zkoušel Pepe nepříliš úspěšně napodobit.

„Prostě mi říkejte Tling,“ usmála se. „To pro vás bude snazší.“ Podívala se na Pepeho. „Jestli se chceš napít, pojď za mnou.“

Šli jsme k nízkým kamenným kvádrům, rozestaveným do malého kruhu pod nejbližším stromem. Holčička nám pokynula, abychom si sedli. Pak otevřela piknikový koš, vyndala z něj láhev vody a nalila Pepemu plný plastový šálek. Očividně ji pobavilo, jak rychle ho Pepe vyprázdnil, a nalila mu ještě jeden. Pak dala napít Caseymu a mně.

„Byla jsem navštívit slony,“ řekla. „Mám je moc ráda. Ani nevíte, jak jsem vám Měsíčanům vděčná, že jste u vás nashromáždili tolik vzorků tkáně a zachránili před vyhynutím tolik prehistorických zvířat.“

Z koše se linula neodolatelná vůně. Holčička si všimla, že od něj Pepe nedokáže odtrhnout oči.

„Vzala jsem s sebou trochu jídla pro svoje kamarády 2 lesa,“ řekla. „Máte hlad?“

Pepe řekl, že jsme už hrozně dlouho nejedli. Holčička prostřela na jednom z kamenů bílý ubrousek a začala na něj rozkládat věci z koše. Různé druhy ovoce, připomínající broskve, hroznové víno a hrušky, ale mnohem sladší a chutnější. Malé hnědé sušenky s neuvěřitelně šťavnatou náplní. Hltali jsme to všechno tak hladově, že se Tling neubránila spokojenému úsměvu.

„Nikde tu nejsou vidět lidi,“ ukázal Casey na pustou zelenou pláň kolem. „Vy tu nemáte města?“

„Máme,“ řekla holčička. „Ale tatínek říká, že naše města jsou menší než ta, co jste stavěli vy na prehistorické Zemi.“ Kývla směrem k odcházející skupince slonů. „My se o planetu dělíme s ostatními živými tvory. Tatínek říká, že jste jí ubližovali, když jste dovolili, aby se lidská biologie vymkla kontrole.“

„Možná. Ale proto sem ten asteroid nespádnul,“ zamračil se Casey. „Představ si, že jsme tu kromě tebe neviděli žádné další děti.“

„Není tu pro nás dost místa. My neumíráme, víte.“

Doufal jsem, že nám rozhovor s ní pomůže získat nějaké informace, ale čím víc nám toho říkala, tím mi život na Zemi připadal podivnější, nepochopitelnější. Casey se jí pozorně díval

do tváře.

„Proč neumíráte?“ řekl.

„Já nevím, jak bych vám...“ Na chvíli se odmlčela. Vypadalo to, že hledá odpověď, kterou bychom byli schopni pochopit. Nakonec řekla: „Tatínek říká, že bych vám měla připomenout, že jsme se hodně změnili od doby, co se klonové vrátili zpátky na Zemi, aby ji znovu probudili k životu. Změnili jsme si geny a vyrobili jsme nanoroboty.“

„Nanoroboty?“

Holčička se chvíli dívala do dálky, na odcházející slony, než řekla:

„Tatínek jim říká umělí symbionti. Jsou strašně malí a žijou nám v těle jako bakterie, ale místo aby nám ubližovali, tak nám pomáhají. Jsou organičtí, ale částečně jsou taky ze zlata a mají v sobě i kousek diamantu. Plavou nám v krvi a opravují nebo vyměňují poškozené buňky, anebo celé nemocné orgány. Taky pomáhají našim nervům a buňkám v mozku.“

Když tohle vyprávěla, zapomněli jsme jíst a jenom jsme na ni udiveně zírali. Nevinné stvoření v jednoduché sukni, blůzičce a klobouku s širokým zvlněným okrajem mi najednou připadalo tak děsivě nelidské a cizí, že se mi z toho roztřásl ruce. Holčička položila konejšivě svou drobnou dlaň na hřbet mé ruky, než dodala:

„Tatínek říká, že bych vám je měla popsat jako malé roboty, napůl stroje, napůl mikroorganismy. Jsou řízeny elektronicky. Dají se naprogramovat tak, aby v sobě uchovávali digitální informace. Koordinovaným pulzováním taky můžou tvořit v mozku svoje vlastní vlny a tělo můžou používat jako anténu. Já tady teď třeba sedím s vámi, ale zároveň můžu mluvit s tatínkem.“

Usmála se na mě. Droboučká dlaň mi pořád ležela na hřbetě ruky.

„Prosím, pane Dunku, neboj se mě. Já vím, že jsem jiná než vy. Určitě vám připadám divná, ale nikdy bych vám neublížila.“

Byla tak roztomilá, že bych ji nejradši objal. Zároveň jsem si ale uvědomil, že tísnivý pocit, který se mě před chvílí začal zmocňovat, už pomalu přerůstá v nekontrolovatelnou panickou hrůzu a že ostatní na tom nejsou o nic líp. Seděli jsme ve stínu pod stromem jako zařezaní, dokud nás hlad nepřiměl znovu sáhnout po sušenkách a ovoci. První, kdo se při jídle dal do řeči, byl Pepe.

Zeptal se jí, kde bydlí.

„Támhle na tom kopci.“ Kývla bradou směrem na západ, ale ten pohyb nám neřekl nic o tom, který kopec má konkrétně na mysli. „Tatínek vybral místo, odkud je dobře vidět na celý památník.“

Ptal se, jestli chodí do školy.

„Do školy?“ To slovo ji evidentně překvapilo. Až po chvíli zakroutila hlavou. „Ne. Tatínek říká, že už nepotřebujeme školy, do jakých se chodilo v prehistorickém světě. Říká, že školy existovaly proto, aby se v nich programoval mozek mladých lidí. Ale my můžeme naše nanospoje programovat a přeprogramovávat bez potíží, během okamžiku, a vložit do nich každou informaci, kterou právě potřebujeme. Takhle jsem se naučila před chvílkou vaši angličtinu, protože jsem ji potřebovala.“

Usmála se, když viděla výraz v jeho očích, a vzala si z hromádky ovoce velkou tmavočervenou bobuli.

„Ale musíme trénovat tělo.“ Způsobně si otřela rty bílým ubrouskem. „Kvůli hraní her a procvičování různých dovedností u nás vznikají zvláštní sociální skupiny. Učíme se létat v kluzácích kolem zeměkoule. Taky se učíme lyžovat, v horách, když napadne sníh. To mám nejradši. A taky jsem se už dokonce potápěla v moři, u korálových útesů, abych se mohla podívat zblízka na mořské živočichy. Ještě mám ráda hudbu, výtvarné umění, divadlo a kreativní hry.“

„To by se mi taky líbilo.“ Pepe trochu ožil. „Určitě by to bylo lepší než trčet v tunelech na Měsíci.“ Jeho tvář se vzápětí zachmuřila. „Doufám, že nás tvůj tatínek nepošle zase zpátky.“

„Nemůže, i kdyby chtěl.“ Rozesmála se. Nejspíš kvůli tomu, co vyčetla z Pepeho tváře. „Archeologický výzkum už definitivně skončil a podle nařízení úřadů je teď naleziště uzavřené a zakonzervované. Všechno tam musí zůstat tak, jak je. Nic nesmí ven, ani dovnitř.“

„Tak co s námi tatínek bude dělat?“

„A musí s vámi něco dělat?“ Zdálo se, že ji poslední otázka rozladila. Tling se ohlédla směrem ke kupoli stanice Tycho, která jako jediná z celého památníku byla vidět i odtud. „Tatínek říká, že tu pro vás nemá žádnou práci. Snad jediné, kdybyste chtěli, můžete nastoupit na místo robotů, kteří vás představují v simulaci provozu vaší stanice.“

„A dělat jako že jsme na Měsíci?“ ušklíbnul se znechuceně Casey. „To ani náhodou.“

„V tom případě...“

Zmlkla uprostřed věty, hlavu naklonila k jedné straně, jako kdyby náhle zaslechla nějaký tichý zvuk, a potom hned začala ukládat zpátky do košíku láhev, šálek a zbytky ovoce. Pepe to sledoval se špatně skrývanou úzkostí. Zeptal se, jestli je něco v nepořádku.

„To byla maminka.“ Tling pokývala hlavou. „Říká, že se mám vrátit domů.“

„Co kdybys tady ještě chvilku zůstala?“ zkoušel ji přemluvit Casey. „Prosím. Jsi jediná kamarádka, kterou tady máme. Já vůbec nevím, jak si tu bez tebe poradíme.“

„Chtěla bych vám pomoci, ale maminka si o mě dělá starosti.“

„A má pravdu.“ Casey se rozhlédl po údolí. „Viděli jsme tu lva. Tady by ses opravdu neměla procházet takhle sama.“

„To není jen tak obyčejný lev,“ řekla Tling. „Já ho znám. Je to můj kamarád. Je strašně rychlý a silný a divoký.“ Modré oči se při těch slovech rozzářily nadšením. „A taky znám bengálského tygra. Ten se před vámi schoval do křoví, protože má z lidí strach. Pořád mu vysvětluju, že mu lidi neublíží, ale on si pořád vede svou. Ale mě má rád. Už jsem mu jednou seděla na hřbetě, když honil gazelu. To byla vážně paráda.“

Hlas jí v tu chvíli trochu posmutněl.

„Já tenkrát měla radost, že mu ta gazela utekla, i když to tygra naštvalo, protože se chtěl najíst. Ale teď už mu nevyčítám, že zabíjí zvířata. Už vím, že je tygři, lvi a leopardi musí zabíjet. Maminka říká, že to v přírodě jinak nejde. Kdyby se tu páslo moc antilop a gazel, tak by tu nezbyla žádná tráva a potom by antilopy a gazely stejně umřely, protože by neměly nic k jídlu.“

My jsme na ni zase, už poněkolkáté, zůstali koukat s otevřenou pusou.

„Jak sis dokázala ochočit tygra?“

„Nanoroboti mi pomohli navázat kontakt s jeho vědomím, stejně jako teď s vaším. A on pochopil, že ho respektuju. Teď jsme nejlepší kamarádi. Pro mě by se popral s každým, dokonce i s vámi, i když se lidé bojí.“

„Takže tvá maminka si dělá starosti kvůli nám, co?“

Tling zvedla koš ze země. Váhavě přešlapovala z nohy na nohu.

„To kvůli nanorobotům,“ řekla. „Já vím, že mi neublížíte, ale nanoroboti...“

Znovu se odmlčela.

„Já myslel, že nanoroboti jsou hodní.“

„To je právě to,“ řekla. Zdálo se, že o něčem usilovně přemýšlí. „Maminka si dělá starosti, protože vy v sobě žádné nanoroboty nemáte. A proto neslyšíte, co říká. Nejste jako my. Nepatříte k nám. A maminka se bojí... Bojí se vás.“

Casey mlčel. Jen se zklamaně zasmušil.

„Škoda, že už musím jít.“ Tling se smutným pohledem v očích podala každému z nás ruku a pokaždé se při tom zlehka uklonila. „Škoda, že v sobě nemáte nanoroboty. Maminka má o mě pořád strach. Škoda, že se musíme rozloučit.“

„Prosím tě,“ řekl Casey, „vyříd' tatínkovi...“

„On to ví,“ přerušila ho Tling. „Zlobí se, že jste sem přiletěli.“

Cestou domů se ještě ohlédla a zamávala nám. Vypadalo to, jako by chtěla něco říct, ale

neřekla to. Hlavička v klobouku s širokou krempou se od nás odvrátila a za pár okamžiků zmizela mezi stromy.

„Je hezká," řekl Casey skoro šeptem. „Až vyroste, bude stejně hezká jako Mona."

Podíval jsem se přes rameno směrem k památníku. Nad obzorem se třpytila kupole z repliky naší stanice u kráteru Tycho. Všiml jsem si, že údolím k tůni, ze které nedávno pila skupinka slonů, teď kráčí lev s tmavou hřívou. A kousek za ním jsem zahlédl tři samice. Nikdo z nich nepůsobil dojmem, že by chtěl být náš kamarád. Po zádech mi přeběhl mráz.

5.

Šli jsme dál, hlouběji do údolí. Pečlivě jsme se vyhýbali stromům a křovinám a snažili jsme se nepřehlédnout sebemenší náznak nebezpečí, nebo naopak příslib pomoci.

„Když tady žije Sandor," řekl Casey, „tak tu určitě žijou i další lidi. Snad poznají, že nejsme roboti."

Daleko vpředu, u malého jezírka, se napájelo stádo antilop impala. Nám nevěnovalo pozornost. Dalo se na útěk až v momentě, kdy z houští náhle vyrazil gepard. Nejmenší antilopa byla příliš pomalá. Gepard ji srazil k zemi a pak odtáhl do stínu stromů.

„Taky v sobě nemají nanoroboty," mručel Pepe. „Jako my."

Pokračovali jsme v cestě. Za celou dobu jsme neviděli nic, co by nás mohlo dovést k lidem. Odpoledne už nás zase zmáhal hlad a žízeň. A žádné lidské obydlí pořád nebylo v dohledu. Seděli jsme na kamenech, na nízkém pahorku, a odpočívali jsme. Pepe vylovil z náprsní kapsy holografický obrázek Tanji. Chvilku se na něj díval a pak ho nechal prohlédnout i nám. Usměvavou tvář s černýma, usměvavýma očima.

„Mít tak vysílačku," zasnul se, ale vzápětí se hoře pousmál. „Stejně bysme se neozvali. Já si nic nepřej u tak jako slyšet její hlas a vím, že se o nás bojí, ale copak jí můžu říct, že jsme se dostali do kaše, jakou..."

Přestal mluvit, protože se přes obrázek najednou mihl stín. Zvedli jsme oči a uviděli jsme, jak pár metrů od nás dosedá do trávy stříbřitý kluzák. V jeho boku se otevřely široké oválné dveře a z nich vzápětí vyskočila ven Tling.

„Tady jste!" volala. „Tak jsme vás přece našly! I bez nanorobotů. Tohle je moje maminka."

Z kluzáku mezitím vystoupila štíhlá, elegantní žena. Rozesmála se, když po ní Pepe zkusil zopakovat jméno, kterým se nám představila.

„Maminka říká, že jí můžete říkat Lo."

Tling měla na sobě stejnou sukni, blůzu a klobouk jako dopoledne. Lo byla nahá. Její tělo zdobila jen bleděmodrá šerpa, přehozená přes rameno. Lo působila svěžím, příjemným, takřka bezpohlavním dojmem, podobně jako Sandor. I ona měla jemnou krémovou pleť, která se na slunci rychle barvila dozlatova. Ovšem na rozdíl od Sandora neměla na hlavě krátký hebký kožíšek, ale husté červenohnědé kadeře.

„Tohle je doktor Yare." Tling to řekla pomalu a pečlivě. Nejspíš proto, abychom jí rozuměli. „A tohle je pan Navarro a pan Kell. Tomu se taky říká El Chino. Všichni jsou nakloňovaní z prehistorických vzorků tkáně na stanici Tycho."

„Pokud vím, nakloňovali vás pro plnění určitých povinností." Lo si nás měřila pozorným, ostražitým pohledem. „Jak jste se dostali na Zemi?"

„Obelhali jsme kosmickou loď," ušklíbnul se ironicky Casey. „Udělalí jsme to, protože jsme nechtěli strávit zbytek života v díře na Měsíci. A nelitujeme toho. Jenže teď máme potíže. A nechce se nám umřít."

„Jednou tak jako tak umřete," řekla Lo stroze. „Jako všichni živočichové. Nemáte v sobě nanoroboty."

„Jistě." Casey pokrčil rameny. „Ale nejdřív chceme žít."

„Mami, prosím." Tling ji vzala za ruku. „Bez nanorobotů jim tady hrozí velké nebezpečí. Já bych se o ně starala. Prosím."

„To si vyříd' s tatínkem."

„Už jsem se ho zkoušela zeptat," řekla Tling. „Ale neodpovídá mi:"

Lo zvažněla. Vypadalo to, že přemýšlí, co s námi.

„To je směla, že do vás nedali nanoroboty," řekla Tling po chvíli mlčení. „Tatínek teď nemá čas. Letěl na mezihvězdnou loď, co se vrátila po osmi letech zpátky na Zemi. A důstojníci z té lodi mu vyprávěli něco moc divného."

Podívala se nahoru na matku, jako kdyby od ní přebírala nejnovější zprávy.

„Ta loď vezla kolonisty k planetám okolo hvězdy Enthel, která je čtyři sta světelných let odtud, směrem ke středu galaxie. Když odlétali, nikdo nepředpokládal, že jim hrozí nějaké nebezpečí. Planety na místě určení byly prozkoumané a připravené k osídlení. Byly tam bohaté přírodní zdroje, ale žádná místní forma života. Navigační algoritmy byly v pořádku a pozemkové nároky se zajistily už s předstihem."

Tling zvedla zmateně, skoro vyděšeně oči k obloze.

„A teď se loď vrátila a dva tisíce kolonistů jsou pořád na palubě."

Casey chtěl vědět, v čem je problém. Chvíli trvalo, než mu Tling s úzkostným úžasem ve tváři odpověděla:

„Tatínek to zrovna vyšetřuje. Má strach, že se tam stala hrozná věc."

„To už je samo o sobě hrozná věc," řekl mi Pepe polohlasem. „Představ si, osm set let v jedné lodi."

„Pro ně to byla chvílička." Tling zakroutila hlavou a soucitně se usmála. „Ty nevis, že se ti čas zastaví, když letíš rychlostí světla? Podle jejich času odletěli včera. Ale stejně jsou ve strašné situaci. Jejich zdejší přátelé jsou bůhvídkde. A celá planeta se změnila. Musí z toho být zoufalí."

Otočila se k matce. „Proč nemůžou přistát?"

Lo měla ve tváři soustředěný, napjatý výraz. Mlčela. Napříč údolím běželo stádo zeber. Nevšiml jsem si, co je vyděsilo.

„Tatínek se na to zrovna ptá," řekla Tling. „Nikdo ještě cestujícím nevysvětlil, proč se museli vrátit. Důstojníci jim slíbili, že už brzy vydají prohlášení, ale tatínek říká, že se ještě neshodli, co vlastně mají lidem říct. Sami si nejsou jistí, co je tam u té hvězdy potkalo. A to, co tuší, to podle tatínka mají strach říct nahlas."

Stádo zeber změnilo směr. Zahlédl jsem lva. Řítil se k nim z boku jako žlutohnědý blesk. Viděl jsem, že jedna zebra kulhá a nestačí ostatním. Byla bez šance. To mi připomnělo kotník, který mě bolel od chvíle, kdy jsem nešikovně šlápnul na kámen. Připadal jsem si stejně bezmocný jako ta zebra.

„Neboj se, pane Dunku." Tling mě pohládila po rameni. „Teď má tatínek moc práce a nemůže se o vás postarat, ale já nedovolím, aby vás tu něco snědlo. Vezmeme si vás domů, než se tatínek vrátí. Vid', mami?"

Lo pokrčila rameny. Vypadalo to, že na nás mezitím zapomněla.

„Prosím, maminko. Já vím, že jsou primitivní, ale jsou hodní, vidíš? Neublíží mi. Přece víš, jak si rozumím se zvířátky. A s nimi si taky budu rozumět. Vážně nejsou zlí. Jsou jenom hladoví a vystrašení, protože nemají kam jít."

Lo si nás ještě jednou prohlédla roztržitým, nepřítomným pohledem.

„Tak dobře."

Pokynula nám směrem ke kluzáku a pak se znovu soustředěně zadívala do prázdna.

Doplachtili jsme na velkou náhorní rovinu, která se rozkládala těsně pod vrcholkem nejvyšší hory v okolí. Vystoupili jsme ven z kluzáku a rozhlédli jsme se po krajině sousedící se Sandorovým památníkem. Nablýskaná, rekonstruovaná kosmická loď na přistávací ploše, v parku lemovaném širokou alejí, byla blíž, než jsem čekal. Docela dobře jsem odtud rozeznával jednotlivé stavby. Washingtonův obelisk, budovu Kapitolu i bílý mramor egyptské pyramidy, který zářil na pozadí pečlivě udržovaného parku.

„Tatínek si schválně vybral tohle místo," ukázala Tling rukou na skalní útes vzadu za námi.

„Chtěl vidět, jak se památník rozrůstá.“

Zatímco její matka pořád naslouchala zprávám z oběžné dráhy, Tling se věnovala našemu zablácenému a zaprášenému oblečení.

„Nejdřív se musíte vykoupat,“ řekla rázně. „Pak se najíte.“

Běžela napřed. Vedla nás klenutou chodbou dovnitř do hory a postupně nám ukazovala naše pokoje. Ty byly mnohem větší než kobky, ve kterých jsme žili na Měsíci. Jakmile jsem vešel do sprchy, začal mě důkladně omývat proud teplé vody a hned po umytí mě osušil proud teplého vzduchu. Robot mi do pokoje přinesl pečlivě složený balíček s mým vypraným a vyžehleným oblečením. Zavedl mě do místnosti, kde už čekala Tling a s ní Pepe a Casey. Všichni seděli u stolu, kterému vévodila pyramida z čerstvého, voňavého ovoce, obklopená čtyřmi naleštěnými talíři.

„Pan Chino se mě zrovna ptal na mou maminku,“ řekla mi Tling, když jsem se posadil ke stolu. „Asi už jste si všimli, že je trochu jiná než ostatní. Má totiž jiné nanoroboty. Maminka pochází ze systému Garenkrake. Ten je tři sta světelných let odsud. Lidi už tam zapomněli, z jaké planety přišli. A maminka to chtěla vědět. A při hledání své mateřské planety se dostala až sem a potkala tady tatínka, právě když začal kopat u kráteru Tycho. Od té doby pracují společně.“

Pepe a Casey už jedli. Casey se obrátil k Tling, která způsobně okusovala něco, co vypadalo jako obrovská červenofialová orchidej.

„Co myslíš, co s námi bude?“

„Nevím. Zeptám se tatínka, až bude mít čas.“ Tling zvedla oči ke stropu. „Teď má jednání s těmi důstojníky z té lodi. Škoda, že se tak bojíte maminky. Nemyslete si, že vás nenávidí, to ne. Může vám připadat, že je na vás přísná, ale to je tím, že pomáhala tatínkovi třídit vykopávky z Měsíce. Prostudovala při tom spoustu materiálů a podle nich se jí zdáte strašně... strašně primitivní.“

Viděla dotčené výrazy v našich očích a potřásla hlavou.

„Je to tak.“ Podívala se na Caseyho. „A ty jsi navíc lhal té staré lodi. Tos neměl. To mamince moc vadí, protože normální lidi nelžou a neubližují druhým. Nanoroboti by to nedovolili. Proto maminka není ráda, že jste tady.“

Pepe se ušklíbnul. „My taky nejsme rádi, že jsme tady.“

Tling chvíli tiše seděla a se svráštěným obočím se dívala do zdi. Pak se zas obrátila zpátky k nám.

„Ta loď tatínkovi dělá starosti,“ řekla. „Teď na vás doopravdy nemá čas. Říká, že jste měli zůstat doma na Měsíci.“

„To taky víme.“ Casey pokrčil rameny. „Ale nemůžeme se vrátit. A rádi bysme to přežili, chápeš.“

„Máte strach, to já už na vás poznám.“ Tling se rozpačitě usmála. „Jenže tatínek vážně nemá čas. Jestli chcete, pojdte do mého pokoje. Podíváme se na zprávy.“

V pokoji, do kterého nás zavedla, nejspíš vyrůstala od narození. Byla tam dětská postýlka, plná panenek a hraček, a vedle ní stála na podlaze kolébka. Na stěně nad postýlkou se promítaly hologramy. Ptáci s dlouhými nohama, kteří se rychle vznesli a uletěli, když se k jezírku vysokou trávou připlížil tygr. Zebří samec, který pomalu, ostražitě postupoval pořád blíž a blíž ke kameře. A leopard, který přestal slídit v houští a dal se na útěk, když mu cestu zastoupil obrovitý slon. Tling kývla hlavou směrem ke zdi.

„Na tohle jsem se koukala už jako mrně. Vždycky jsem měla ráda zvířata.“

Krajina, porostlá svěží zelení, náhle zmizela. Na zdi se jako v okně objevila velká kosmická loď, plující inkoustově černou tmou. Od míst, kam na loď dopadaly sluneční paprsky, se odráželo oslnující světlo. Zbytek se ztrácel ve stínu, ale i tak bylo možné rozeznat, že loď má tvar disku a že rotuje kolem své osy. Nad středem lodě vystupovala do prostoru lesklá kupole, ověšená jako šperk několika zdánlivě droboučkými trupy kluzáků.

„Je na parkovací dráze. Pořád se neví, kam je pošlou,“ řekla Tling. „Podíváme se dovnitř.“

Na zdi se krátce promítly holografické záběry z jednotlivých palub, na kterých rotace disku vytvářela umělou gravitaci. Pasažéři seděli v řadách na sedadlech, podobně jako cestující v letadle, které jsme viděli na jednom starém hologramu. Dost lidí ale také postávalo v hloučcích na chodbách nebo v uličkách mezi sedadly. Uslyšel jsem dokonce malý útržek nějakého vzrušeného rozhovoru.

„...doma na Tichomořských ostrovech.“

Kamera zabírala ženu, která místo vlasů měla na hlavě něco, co vypadalo jako třpytivé zlaté peří. Žena držela jednou rukou fňukající dítě a druhou rukou objímala kysele se tvářícího muže. Odpovídala na otázky někomu za kamerou. Až po chvíli jsem si uvědomil, že hlasy, které slyším, patří Tling.

„Pro nás to je úplná pohroma.“ Žena s člověkem za kamerou evidentně komunikovala, a přitom vůbec neotvírala ústa. Tling nám její vyprávění naštěstí dokázala nějak tlumočit, dokonce i s nádechem úzkosti v hlase. „Žili jsme si tam dobře. Mark pracoval jako imaginátor a já jsem genová výtvarnice. Specializuj u se na okrasné rostliny. My nejsme žádné pionýrské typy, jenom jsme chtěli mít dítě.“ Žena se hoře usmála. „Aspoň tenhle sen se nám splnil.“

Políbila zlatý kožíšek na dětské hlavičce.

„A teď se na nás podívejte.“ Smutně se usmívala na dítě. „Utratili jsme všechny úspory, protože jsme se chtěli dostat do toho tropického ráje na Fendris 4. Měli jsme bydlet u moře. Sto rodin. Samí přátelé. Všem nám slibovali krásné podnebí, příboj, pláž, bambusové háje, výhled na sopku se zasněženým vrcholkem.“

Zavzdychala a pohoupala dítě v náručí.

„Vůbec nás nepustili ven z lodě. Nevíme proč. Nikdo se s námi nebavil. Jsme z toho úplně zoufalí. Nemáme peníze a musíme se starat o dítě. A teď nám ještě řeknou, že pro nás nikde není místo.“

Hologram zablikal a vzápětí se na zdi objevily opice vřeštící ve větvích stromů v džungli.

„To je právě ta největší potíž,“ řekla Tling. „Dva tisíce lidí na palubě a nikde pro ně není místo. A můj tatínek to musí vyřešit, když ho tím rada pověřila.“

Casey se zeptal: „Proč nepřistanou? Proč je nechají trčet na lodi?“

„Já nevím, jestli to pochopíte...“ Tling chvíli mlčela. Potom řekla: „Maminka říká, že tak to chtějí nanoroboti. Že nanoroboti nám nedovolí přetěžovat a vykořisťovat planetu. Že nám nedovolí chovat se jako primitivové. Nárůst populace musíme vyvažovat migrací. Proto musí všichni zůstat na palubě. Už tu ztratili svoje místo, když odletěli pryč.“

„I když to bylo před osmi sty lety?“

„Osm set let uběhlo tady.“ Tling pokrčila rameny. „Pro ně to bylo včera nebo tak nějak.“

„Co pro ně tvůj tatínek může udělat?“

„Maminka říká, že pro ně zkouší najít vhodnou planetu.“

„A jestli žádnou nenajde, tak...“ Casey sraštil obočí a znechuceně zakroutil hlavou. „Oni jim zkrátka nedovolí vrátit se domů. To není fér. Nanoroboti. Proč si od nich necháte takhle poroučet?“

„Poroučet?“ Tling byla tou otázkou očividně zaskočená. Dívala se do zdi. Nejspíš čekala na informace od matky. Nakonec přikývla a řekla: „Vy to nechápete. Nanoroboti nás všechny propojují a sjednocují, ale to neznamená, že by nám rozkazovali. Oni v nás žijí a starají se o nás, o to, abychom pořád byli živí a zdraví, abychom byli svobodní a šťastní, ale vždycky jednají jenom s naším souhlasem. Maminka říká, že jsou součástí toho, čemu vy říkáte podvědomí.“

„A to se týká i těch lidí tam nahoře?“ Casey se ušklíbnul. „Živí jsou, ale že by byli svobodní a šťastní, to pochybuju.“

„Mají teď potíže,“ přikývla váhavě Tling. Chvíli zas čekala na další informace. Teprve pak mluvila dál: „Ale maminka říká, že tím se právě dá vysvětlit, proč jsou nanoroboti pro nás tak důležití. Říká, že dřív, když lidi žili v primitivních podmínkách, museli se řídit zákonem

džungle, a proto měli v genech agresivitu, protože museli být schopní se prosadit na úkor druhých. Ale my už tohle nepotřebujeme. Nanoroboti nám proto geny změnili, odstranili z nich sobectví, závist a násilí, protože to všechno bylo v dávných dobách příčinou mnoha zločinů, válek a lidského utrpení. Nanoroboti nás vedou k tomu, co je pro nás nejlepší. Maminka říká, že i ti cestující z té lodi nakonec ochotně zvolí cestu, po které je nanoroboti povedou, až můj tatínek najde nějaké rozumné řešení."

Tling náhle otočila hlavu směrem ke dveřím. „To je maminka. Volá mě."

Chtěl jsem říct, že já žádné volání neslyším, ale to už Tling běžela ven z místnosti. Na zdi nad postýlkou se stádo pakoňů hřivnatých brodilo přes řeku. Jeden z nich klopýtl, upadl a zmizel v dravém proudu. My jsme tu scénu sledovali jen proto, že jsme se na nic jiného nedokázali soustředit. V místnosti vládlo mrtvé ticho, dokud Casey otráveně nezamručel:

„Jít, kam tě nanoroboti povedou. Pěkně děkuju."

Začínali jsme chápat, že Sandor měl pravdu. Na Zemi už pro nás nebylo místo.

6.

„Pánové, prosím za prominutí."

Tling se zlehka uklonila a vysvětlila nám, že ji teď matka odveze na hodinu tance a hudby a pak že spolu půjdou na mítink pořádaný v souvislosti s událostmi kolem té lodě, která uvízla na oběžné dráze. Když odletěly, zůstali jsme v domě sami s jejich roboty. Roboti měli humanoidní design a prázdňý, netečný výraz ve slonovinově bílém nehybném obličejí. Nanoroboty v sobě neměli a komunikovali verbálně.

Casey se jich vyptával na zdejší populaci, na města a průmysl, jenže roboti byli naprogramováni jenom na domácí práce a tomu odpovídala i jejich slovní zásoba v angličtině a vůbec všechny znalosti a vědomosti. Bezduché pohledy v naleštěných čočkách nás deprimovaly do té míry, že jsme před nimi utekli na terasu a tam jsme seděli a dívali se na Sandorův památník a přemítali o naší nejisté budoucnosti, dokud nám jeden z nich nepřišel oznámit, že večere už je připravená.

Jídlo, které nám servírovali, vypadalo všelijak, ale Pepe nás přesto pobízel, ať jíme, když máme co.

"*Mañana?*" Potřásl trpce hlavou. „*Quién sabe?*"

Když jsme se vrátili na terasu, už se stmívalo. Na západě byl vidět Měsíc. Na východě si prokousávala cestu památníkem přední světla naší staré známé lokomotivy. Alej i památky kolem ní byly nádherně osvětlené. Tádž Mahal zářil jako broušený drahokam a Velká pyramida připomínala slonovinový ostrov v moři houstnoucí tmy. Roboti nám v našich pokojích připravili lůžka. Spal jsem tvrdě. Žádný sen se mi nezdál. Snad i proto, že nám roboti spolu s večerí servírovali víno.

Probudil jsem se brzy ráno, odpočatý a plný iracionálního, ničím neodůvodněného optimismu. Vyšel jsem ven a uviděl jsem Tling. Stála až na samém kraji terasy a dívala se dolů do údolí. Poprvé jsem ji viděl bez klobouku. Na hlavě neměla ani srst, ani peří. Měla vlasy jako její matka, ale na rozdíl od matky je měla blondatě a krátce ostříhané. Bez ohledu na děsivou moc nanorobotů mi v tom okamžiku připadala strašně křehká, zranitelná. Lekla se, když jsem promluvil.

„Dobré ráno, pane Dunku." Protřela si oči hřbetem ruky a pokusila se usmát. Oči měla zarudlé a opuchlé. „Jak je na tom tvůj kotník?"

„Už je to lepší."

„Dělala jsem si o tebe starosti," řekla s chabým, unaveným úsměvem. „Nemáš symbionty. Nikdo ti nepomáhá to zranění zahojit."

Zeptal jsem se, jestli už ví něco nového o svém otci a o té emigrantské lodi. Než odpověděla, znovu se na chvíli zadívala do údolí a na Penův památník. Ranní vlak tam právě supěl v oblacích páry přes most, směrem ke Sfinze.

„Viděla jsem malou žirafu." Tling to řekla tichým, mdlým hlasem. Skoro se zdálo, že si to

říká sama pro sebe. „Viděla jsem, jak se rodí. Jak se učí stát. Jak se choulí k matce a učí se od ní pít mléko. Viděla jsem, jak spolu odcházejí někam pryč, jak ta malá klopýtá za matkou. To byla taková krása, že...”

Dál už nedokázala mluvit. Celá se roztřásla. Rukou si zakryla obličej. Pak zvedla hlavu a podívala se na mě vytřeštěnýma, usazenýma očima.

„Tatínek!" Hlas jí přeskočil. Místo slov ze sebe vyrazila vzlyky. „Odletí odtud. Já už ho nikdy neuvidím.”

Utekla dovnitř do hory.

Když nás roboti zavolali k snídani, Tling už seděla se svými rodiči u stolu. Neplakala, ale jídla se ani nedotkla. Sandor mlčel. Uvnitř, v místnosti, do které nesvítilo slunce, byla jeho tvář bledá, skoro bílá. Vůbec nereagoval na to, že jsme přišli ke stolu. Nevšímal si nás, dokud se na něj Flint nezamračila. Až potom vstal, obešel stůl a potřásl nám rukama.

„Dobré ráno, doktore Pene." Casey se trpce usmál. „Už chápu, proč jste nám tenhle výlet zakazoval, ale nebudu se omlouvat za to, že jsme tady. Nelitujeme toho.”

„Sedněte si," řekl Sandor Pen stroze. „Teď se najíme.”

Posadili jsme se. Roboti nám přinesli talíře s jídlem, které jsme nikdy předtím neochutnali. Sandor beze slova pokračoval v jídle. Kývnul na robota, aby mu dolil šálek hořkého černého čaje, a pak se sklonil nad miskou s karmínově červenými bobulemi. Tling ho mlčky sledovala úzkostným, láskyplným pohledem až do chvíle, kdy znovu promluvil Casey.

„Slyšeli jsme o vašich problémech. Víte už, co tu loď přinutilo k návratu?”

„Ne," zakroutil Pen hlavou. „Zatím se můžeme jen dohadovat." Něžně se usmál na Tling a teprve pak se s vážným pohledem v očích obrátil k nám a začal mluvit. Mluvil rychle a rázně: „Výzkumná expedice tu planetu hodnotila jako obyvatelnou a bezpečnou a hned tam spustila program pro tvorbu biosféry pozemského typu. Další expedice už měly osídlit tři hlavní kontinenty. Tahle skupina měla žít na tom třetím.

Na místo určení dorazili v pořádku, ale když se z oběžné dráhy pokoušeli spojit s povrchem, nikdo jim neodpovídal. Planeta byla zakrytá hustými oblaky prachu v atmosféře, takže se stopy osídlení podařilo zjistit až infračervenou kamerou. Ta objevila zbytky silnic, mostů, zdí a kovových konstrukcí, které předtím evidentně sloužily k bydlení. Všechno to bylo napůl pohřbené v nánosech navátého červeného prachu. Nikde nebyla vidět žádná zeleň nebo jiná forma života. Na oběžné dráze ještě létala opuštěná loď, která tam zbyla po předchozí vlně osídlenců, ale ani v té lodi se nenašlo nic živého.

Nikdo zatím nezjistil, co tu planetu postihlo. K planetám v okolních systémech nedorazily žádné zprávy o katastrofě. To znamená, že se tam stalo něco, co přišlo nečekaně a proběhlo rychle. Lodní lékaři si myslí, že mohlo jít o nějaký neznámý druh organismu, který napadá živou hmotu, ale kapitánka jim *zakázala* přistát a provést podrobný průzkum dole na povrchu. Rozhodla se okamžitě odletět. Tím rozhodnutím nejspíš zachránila život všech lidí na palubě.”

Pen vzal do ruky lžičku a znovu se sklonil ke své misce s bobulemi. Také jsem je ochutnal. Měly zvláštní, příjemnou sladkokyselou chuť, kterou těžko můžu popsat.

„Víte," řekl Casey po chvíli mlčení. „My jsme ty cestující viděli. Jsou z toho všichni zoufalí. Co s nimi teď bude?”

„To je otázka." Sandor Pen pokrčil rameny a podíval se na Tling. Ta odvrátila hlavu, aby nebylo vidět, že se jí do očí znovu derou slzy. „Obyvatelných planet je relativně málo. A ty čerstvě objevené se teprve musí prozkoumat, transformovat a připravit pro osídlení. Nám se naštěstí podařilo přesvědčit potřebné množství lidí, aby se vzdali vlastnického práva na pozemky na jedné volné planetě, asi pět set světelných let odtud, směrem ke středu galaxie. Ty pozemky teď dáme k dispozici lidem z té lodi a dopravíme je tam. Tuhle dobou se na palubě právě doplňují zásoby potravin a paliva.”

„A tatínek..." Tling se mi podívala do očí. Hlas se jí trásl. Vzlykala. „Tatínek musí letět s

nimi. A za to můžu já."

Sandor jí položil ruku kolem ramen a naklonil se blíž k její uplakané tváři. Něco jí šeptal. Tling si vzápětí přesedla ze své židle k Sandorovi na klín. Sandor ji k sobě přivinul a houpal ji trpělivě v náručí, dokud vzlykání neutichlo. Tling potom zvedla hlavu a s úsměvem, který mi trhal srdce, Sandora políbila a pak vyklouzla z jeho náruče.

„Ted' nás omluvte," řekla roztřeseným hlasem a vzala tatínka za ruku. „Musíme se rozloučit."

Odvedla ho pryč z místnosti.

Lo se za nimi mlčky dívala, dokud Pepe zlehka nepoklepal na svou misku, aby robotům naznačil, že mají přinést ještě jednu porci karmínově červených bobulí.

„Je to smůla." Povzdechla si a pak se otočila zpátky k nám. „Pro Tling to bude těžké. Pro nás pro všechny to bude těžké. S tímhle jsme nepočítali."

Roztržitě si vzala hnědou sušenku z podnosu, který jí přišel nabídnout servírovací robot, a za chvíli sušenku položila netknutou na talíř.

„*Que tienes?*" podíval se na ni nechápavě Pepe.

„Doufali jsme, že zůstaneme spolu," řekla Lo. „My jsme tu se Sandorem pracovali skoro celé století. Na tom nalezišti jsme vykopali a pak zrestaurovali, co se dalo. Já jsem se teď, když jsme byli se vším hotovi, chtěla vrátit domů, na svou rodnou planetu. Mysleli jsme, že tam nějaký čas budeme žít. My dva a Tling. Celá rodina. Máme zpracovanou dokumentaci o lunárním nalezišti. Plánovali jsme, že u mě doma postavíme stejný památník, jako je tady."

Sklíčeně potřásla hlavou.

„Ale s tím už je konec. Všechno se změnilo. Sandor cítí povinnost najít těm kolonistům nový domov. Tling ho prosila, aby nás vzal s sebou, ale..." Pokrčila rezignovaně rameny a sevřela rty. „On má strach, že by se nám mohlo stát to, co se stalo lidem u Enthelu. A pak je tu ještě ta věc s jeho bratrem..."

Sklopila oči k podlaze a chvíli se na ni nepřítomně dívala, než řekla:

„Oni jsou dvojčata. Jejich otec musel emigrovat hned po tom, co se narodili. A jedno dítě si vzal sebou. Sandorova matka pracovala v nanorobotickém výzkumu a nemohla odsud odletět. Sandor tu zůstal s ní, ale bratr mu pořád chyběl. Hned, jak vyrostl, tak se ho vydal hledat. Procestoval desítky systémů a planet, ale nikde ho nenašel. Našel jen mě."

Usmála se, ale úsměv rychle povadl.

„Pořád mu říkám, že už to nemá smysl. Je tolik planet, tak strašně vzdálených. Možná se vám zdá, že pro kluzáky nehraje vzdálenost žádnou roli, ale cestování i tak zabere spoustu času. Ale Sandor pořád sní o tom, že bratra jednou najde."

„Možná by..." Casey se podíval na Pepeho a na mě. Když jsme kývli, pochopil, že myslíme na totéž co on, a obrátil se s váhavým pohledem v očích zpátky k Lo. „Jestli odsud Sandor odletí pryč v té emigrantské lodi, nemohli bysme letět s ním?"

Lo zakroutila hlavou. Mlčela, dokud se Pepe nezeptal: "*Por qué no?*"

„Z mnoha důvodů." Lo svraštila obočí, vzala do ruky hnědou sušenku, rozlomila ji a pak obě poloviny vrátila na talíř. „Za prvé kvůli riziku. Ať už vyhubilo veškerý život na té planetě cokoli, rozhodně se totéž může opakovat i na planetě, kam tahle loď míří. Po pravdě řečeno, Sandor přesvědčil tolik lidí, aby se vzdali práv na pozemky na té planetě, především proto, že se tam teď všichni bojí letět. Ti kolonisté nemají na vybranou, ale vy ano. Sandor nechce, abyste riskovali život."

„Byla by to naše volba." Casey pokrčil rameny.

„Konečně, při každém skoku přes tolik let časoprostoru lidi na palubě musí počítat s rizikem."

„Ale ne s takovýmhle rizikem," řekla Lo. „Enthel je mnohem blíž ke středu galaxie než Slunce. A ta nová planeta je ve stejné oblasti. A kdyby to, co zabilo všechno živé u Enthelu, pocházelo z jádra galaxie..."

Lo bezradně potřásla hlavou porostlou jemnými vlnitými vlasy.

„My to riskneme, ne?“ rozhlédl se po nás Casey. Potom se, trochu křečovitě, usmál na Lo. „Připomeňte Sandorovi, že nás nekloňovali proto, abysme žili věčně. On toho má v sázce víc než my.“

Lo sebou trhla.

„My jsme ho s Tling prosily, aby nás vzal s sebou,“ řekla tiše. „Ale on se cítí odpovědný...“

„Komu? Nanorobotům? Na vás a na Tling nemyslí?“

Trvalo dlouho, než odpověděla.

„Vy to nechápete,“ řekla. Najednou se zdála být klidnější než před chvílí. Napadlo mě, že za tím náhlým zmíněním nervového napětí možná stojí sbor jejích nanorobotů. „Máte dojem, že z nás nanoroboti dělají nemyslicí stroje, ale to není pravda. Zachovali jsme si všechny vnitřní pocity a impulsy, jaké měli primitivní lidé. Nanoroboti nám jen pomáhají být lepšími, lidsnějšími bytostmi. Sandor se na tu planetu nechce vypravit jen kvůli těm kolonistům, ale i kvůli mně a Tling. Kvůli všem. Pro dobro všech lidí.“

„Když to riziko je tak velké,“ přimhouřil Casey zamyšleně oči, „co proti němu zmůže jeden člověk? Zvlášť jestli bude sám?“

„Možná, že nic.“ Lo unaveně pokrčila rameny. „Ale Sandor má plán. Kdysi, dřív než odletěl do vesmíru hledat bratra, pomáhal své matce při výzkumu nanorobotů. Podílel se na experimentech s programováním lidské osobnosti pomocí umělých symbiontů. A jestli tu katastrofu způsobil nějaký virulentní organizmus, pak by podle Sandora bylo možné modifikovat nanoroboty v lidském těle tak, aby proti působení toho organismu vytvořili efektivní štít.“

„Promluvte si s ním,“ naléhal na ni Casey. „Přemluvte ho, ať nás vezme s sebou. Pomůžeme mu.“

„Vy?“ řekla udiveně Lo. „Jak?“

„Dokázali jsme vrátit život na Zemi,“ odpověděl jí Casey. „Dokonce i bez těch vašich nanorobotů.“

„To je fakt.“ Lo přikývla. Tváře se jí zabarvily dočervena. „Promluví s ním.“ Po chvíli mlčení ale zakroutila hlavou. „Nejde to. Říká, že všechna místa na lodi jsou obsazená.“

Znovu se odmlčela. Dívala se do prázdna. Kolem stolu obcházel roboti s jídlem. Jeden z nich nesl velké masité houby, které voněly jako opečená šunka.

„Chtěli jsme Tling vychovávat spolu,“ řekla najednou Lo tichým, skoro spikleneckým hlasem. „Ale než se tam odtud vrátí, tak tu uplyne tisíc let. Sandora velmi trápí, že Tling bude vyrůstat bez něj.“

„Tling to trápí taky,“ řekl jsem. „Možná víc, než si myslíte.“

„Snažíme se to nějak vyřešit. Slíbila jsem Tling, že tatínka brzy uvidí.“

Pepe se překvapeně zeptal: „Jak to uděláte?“

Lo si vzala z podnosu jednu houbu, přičichla k ní, potom souhlasně kývla a položila si houbu na talíř.

„Musíme všechno propočítat,“ řekla. „Pak se s Tling vydám na cestu. Beztak jsem chtěla vidět, jak se za ty stovky let změnila moje rodná planeta. Když si přesně naplánujeme, které linky máme použít, vrátíme se na Zemi stejný den jako Sandor.“

„Pokud...“

Casey raději zbytek věty spolkl. Lo zbledla. Mlčela. Až po chvíli nám s nuceným úsměvem nechala servírovat houby, které jí předtím jeden z robotů přinesl k ochutnání. Já bych ze sebe nikdy nedokázal vypravit slovo, kterým ty houby nazývala, jen vím, že chutnaly spíš jako hořká čokoláda, a ne jako šunka. Tímhle chodem snídane skončila. Lo pak odešla někam pryč a nechala nás v místnosti samotné - s roboty a se spoustou otázek, na které jsme marně hledali odpověď.

„Tisíc let,“ mručel Pepe. „Kéž bysme taky měli ty jejich nanoroboty.“

„A nebo..."

Casey se otočil ke dveřím.

„Mám pro vás novinku." Ve dveřích stála Lo a usmívala se. „Nové zprávy z té lodi. Někteří cestující si vyjednali povolení k pobytu na jiných planetách. To znamená, že po nich zbylo pár volných míst. A Sandor je rezervoval pro vás."

1.

Sandor nás doprovodil až k našim sedadlům na palubě emigrantské lodě. Umělá gravitace vytvářená rotací mohutného disku nás přidržovala u podlahy silou o něco menší než zemská přitažlivost, ale zároveň větší než gravitace Měsíce. Chvíli poté, co jsme se usadili, nás modré světlo upozornilo, že se blíží časoprostorový skok. Bezpečnostní pásy nás připoutaly k sedadlům. Pak jsem ucítil škubnutí. Prudké škubnutí, při kterém se mi zdálo, že mám všechny vnitřnosti natlačené v krku. Hned vzápětí se pásy uvolnily. To bylo všechno. Žádné další změny jsem si nevšiml. Seděli jsme a čekali, co bude dál.

Na palubě zavládlo v první chvíli ticho. Díval jsem se po tvářích kolem sebe a viděl jsem, jak prvotní napjaté očekávání střídá neklid a úzkost. Pak jsem zaslechl někde daleko od nás dětský pláč. Potom někdo něco zakřičel na obsluhujícího robota. A pak se po celé palubě začala rozléhat panická, nesrozumitelná změt' hlasů. Zeptal jsem se Sandora, co se děje.

„Nevím." Sandor se usmál, když viděl naše zmatené pohledy. „Jediné, co můžu říct jistě, je to, že skok už máme za sebou. Jsme na oběžné dráze té planety. Pět set světelných let od Slunce. A jsme o pět set let starší."

Vzal nás s sebou do sálu, jehož strop tvořila obrovská průhledná kupole. Tam jsme poprvé uviděli novou, neznámou hvězdnou oblohu. Mléčná dráha vypadala zhruba stejně jako při pohledu ze sluneční soustavy. Našel jsem i mlhovinu Orionu, ale všechny bližší hvězdy se přeskupily do úplně jiných souhvězdí. Rotaci lodě jsem na palubě nevnímal, naopak se mi zdálo, jako by celý vesmír zvolna rotoval kolem nás. Na obloze vyšla dvojice sluncí. Jedno bylo žluté a velké, i když o něco menší a bledší než naše slunce, a to druhé, až neskutečně malé, sálalo oslňující modrou září. Po nich se v zorném poli naší kupole objevila planeta. Gigantická kulatá kaňka na tmavém plátně posázeném třpytivými hvězdami. Její obrys lemovala záře z modrého slunce. Snažil jsem se v inkoustově černé tmě na povrchu planety zahlédnout světla nějakého města, ale nic jsem neviděl.

Znepokojení pasažéři se shlukovali kolem uniformovaných členů posádky. Ti měli na hlavách modré čepice se zlatými ornamenty a kolem pasu šerpy stejných barev. Většina rozhovorů se odehrávala v tiché, pro nás neslyšitelné řeči nanorobotů, ale i tak se dal z tváří všech lidí kolem nás vyčíst zmatek a úžas. Tu a tam jsem dokonce zaslechl i zděšené hysterické výkřiky.

Všichni tři jsme se podívali na Sandora.

„Teleskopy tam dole neobjevily žádné umělé osvětlení," řekl nám zachmuřeně. „A na signál z naší vysílačky nikdo neodpovídá. Celé vlnové spektrum je mrtvé." Potřásl hlavou a těžce si povzdechl. „A to jsem doufal, že tady konečně najdu bratra."

K Sandorovi se s omluvnými gesty, určenými nám třem, tlačil rostoucí hlouček lidí. Sandor se od nás odvrátil a chvíli jim naslouchal, pak se chvíli díval zamračeným pohledem na temný povrch planety a potom vykročil ven z hloučku. Nám řekl:

„Podíváme se, jestli tu někdo přežil."

Pokaždé, když rotace lodě přivedla do zorného pole planetu, byl ve tmě pod námi vidět větší a větší srpek denní polokoule. Nakonec jsme ji viděli celou, ale ani teď jsme nezahlédli její povrch. V paprscích modrého slunce se třpytily jen cáry mraků. Všechno ostatní bylo zahalené hustým zvířeným rudým prachem.

Celou jednu polokouli, s výjimkou malého osamělého ostrova, pokrýval oceán. Většinu druhé polokoule pak zabíral mamutí kontinent, který se táhl daleko na jih od rovníku a severně od rovníku sahal až na pól. *Zapadni* pobřeží kontinentu lemovalo pásmo vysokých

horských hřebenů. Jedna jediná široká řeka odváděla rozlehlým údolím veškerou vodu na východ. Nikde na kontinentu nebyl vidět ani ostrůvek zeleně. Všechno tam bylo rezavě rudé.

„Musela to být bohatá planeta." Sandor smutně pokrčil rameny. „Ale teď..."

Kývnutím pozdravil ženu, která právě vešla do sálu. Ženu s tak plochými nadry a vypracovanými svaly, že jsem se musel podívat dvakrát, abych se ujistil, že to skutečně je žena. Její pevné, šlachovité tělo od bezvlasé hlavy až k patě pokrývaly červené a černé šupiny. Měla úzký obličej, špičatou bradu a velké zelené oči. Všichni tři jsme s údivem sledovali, jak se svižně vyhoupla na vyvýšenou plošinu uprostřed sálu.

„To je kapitánka Vlix," řekl nám Sandor tiše. „Je starší než já. Narodila se ještě v době, kdy nanoroboti byli úplnou novinkou. Tenkrát se hodně experimentovalo s různými variantami lidského těla. Už jsme spolu jednou letěli. Vyprávěla mi, že kdysi na jedné planetě potkala mého bratra. Prý se jí na mě vyptával. Ale už je to dávno, stovky let. Nenašel jsem ho tam, kde říkala."

Všichni zpozorněli a obrátili hlavy směrem k plošině. Všiml jsem si, že se napětí v jejich tvářích brzy proměnilo v hořkost a zoufalství. Sandor stál na místě a nespouštěl z kapitánky oči, dokud nepřivítala na plošině dalšího lodního důstojníka. Něco s ním projednávala. Beze slov.

„Co se děje?" zašeptal Casey. Zdálo se, že ho Sandor přeslechl. Casey mu položil ruku na rameno a zeptal se znovu: „Co říká?"

„Nic dobrého." Sandor se ohlédl a tlumeným hlasem nám rychle řekl: „Právě dostala předběžnou zprávu od vědeckého týmu. Vypadá to, že i tady zaniknul život stejným způsobem jako na té planetě, u které byli předtím. A ta je dvě stě světelných let odtud. Z toho plyne..."

Odmlčel se. Rezignovaně svěsil ramena.

„Co z toho plyne?"

Sandor se pousmál a znovu se vzchopil.

„Všechno to zatím jsou jen spekulace. Víme, že to zasáhlo dvě planety. Minimálně dvě planety. Ale nevíme, co to je. Šéf týmu vědců si myslí, že by mohlo jít o maligní druh nanorobota, který je naprogramovaný tak, aby destruoval veškeré živé organizmy, a který se šíří velice agresivně mezihvězdným prostorem ze středu galaxie směrem k okraji."

„Co budeme dělat?"

„Nemůžeme dělat nic, dokud nebudeme vědět, s čím vlastně bojujeme." Sandor se obrátil zpátky k vyvýšené plošině a pokrčil rameny. „Nanoroboti jsou konstruováni tak, aby se sami dokázali reprodukovat, aby dokázali přežít za nejrozumnějších okolností. Jsou to z poloviny stroje a z poloviny mikroorganizmy. A jsou zároveň efektivnější než stroje nebo mikroorganizmy. První experimenty provázel strach z toho, že dojde k nehodě, že vědci stvoří monstrum, které se dostane ven z laboratoře a způsobí katastrofu. Tohle by mohla být náhodná mutace, ale teoreticky by to mohla být i zbraň, kterou sestrojil nějaký šílenec. Tedy, čistě teoreticky. Šílenství by, doufám, eliminovali jeho původní nanoroboti."

S pohledem upřeným na kapitánku několikrát souhlasně pokýval hlavou.

„Důstojníci dělají, co se dá. Právě se chystají vyslat na povrch automatickou sondu. Zjišťují, jestli na oběžné dráze náhodou nezůstala nějaká loď. A ještě..."

Na chvíli přestal mluvit, protože zahlédl drobného mužička s šedou čepicí a šerpou, který vyrazil ven z davu lidí a připojil se k důstojníkům na vyvýšené plošině.

„Tohle je Benkar Rokehut." Sandor to řekl s kyselým úšklebkem ve tváři. „Pochází ze Země, stejně jako já. Dokonce jsme se narodili ve stejném století. Je to známý podnikatel, přesněji řečeno hazardní hráč. Je známý tím, že rád riskuje. Investoval už nejméně do pěti planet a vydělal i prodělal spoustu peněz. Teď financuje průzkum a veškerou výstavbu na téhle planetě. Vložil do toho celé jmění."

Sandor pohodil znechuceně hlavou.

„Možná, že opravdu rád riskuje, ale rozhodně ne svůj život."

Rokehut se chvíli upřeně díval na kapitánku a potom se obrátil k lidem v sále. Vzrušeně gestikuloval, ukazoval prstem na planetu, která se právě v těch okamžicích zvolna sunula naším zorným polem, a něco davu kolem sebe vysvětloval, samozřejmě bez jediného nahlas vyřčeného slova. Zdálo se, že by kapitánka Vlix jeho projev ráda ukončila, ale Rokehut se nedal zastavit a nasupeně se na kapitánku obořil. Tváře měl vzteky rudé, ještě rudější než prach dole na obřím kontinentu.

„Bojí se. Hrozně se bojí. Jeho nanoroboti ten strach vůbec nemůžou zvládnout," řekl polohlasem Sandor. Pak se zamračil a dodal: „Vidí jen to, že nám tu hrozí nebezpečí. Ty zničené planety jsou sice dvě stě světelných let od sebe, ale obě jsou blíže ke středu galaxie než Země. A Rokehut slyšel, že se ten smrtící patogen šíří odněkud z jádra a že ho nejspíš roznášejí uprchlíci. Chce letět okamžitě až na kraj galaxie, k hraničním hvězdám."

Loďní důstojníci se rychle postavili mezi kapitánku a Rokehuta. Co mu říkali, nebylo slyšet, ale viděl jsem, jak Rokehut zblednul. Obličej měl teď šedý, skoro stejně šedý jako čepici a šerpu. Odstrkoval důstojníky od sebe, mával rukama a něco vykřikoval. Nakonec se nechal odvést pryč. Stál stranou, pár kroků od plošiny, provrtával kapitánku zlostným, čistě lidským pohledem a křečovitě zatínal pěsti.

Kapitánka se od něj odvrátila a s chladným, nevzrušeným výrazem v očích dál sdělovala informace lidem na palubě.

„Velení loď dospělo k závěru, že se jedná o mezihvězdnou epidemii," vysvětloval nám tiše Sandor. „Teď říkají lidem, proč odsud nemůžeme jen tak bez uvážení odletět. Říkají, že by to mohlo vést k dalšímu rozšíření nákazy, pokud ji skutečně přenášejí uprchlíci. Kdyby měli pravdu, pak by - jestli se proti tomu nenajde žádná účinná zbraň..."

Sandor přestal sledovat plošinu a otočil se směrem k nám.

„Stanice Tycho by mohla zase být poslední nadějí lidstva. Je dokonale izolovaná a dobře zabezpečená. A na povrchu Měsíce není život. To znamená, že se tam nákaza nemůže udržet, i kdyby se tam nějak dostala." Hořce se pousmál. „Pořád máme šanci. Až nás ta věc všechny vyhubí, tak sama zajde taky, protože nebude mít hostitele. A pak možná vy kloni zase začnete psát novou historii civilizace."

Kapitánka Vlix odešla ze sálu. Rokehut se svými lidmi hned vyrazil za ní. Obsluhující roboti procházeli po všech palubách a nabízeli cestujícím občerstvení. Hnědé sušenky a kapsle s ovocným džusem.

„My tady tak jako tak nemůžeme zůstat moc dlouho," řekl Sandor. „Tyhle lodě nemají na palubách skoro žádné zásoby, protože cesta probíhá v nulovém čase. Budeme muset někam odletět, ale ne hned. Musíme přinejmenším počkat na to, co nám ukáže ta sonda."

Sonda letěla po sestupné dráze přes pásmo ledovců kolem severního pólu a pokračovala směrem na jih, podél hornatého západního pobřeží. Záběry z jejích kamer se promítaly na vnitřní stěnu kupole. Když jsem se na ně díval, měl jsem pocit, jako bych letěl hlavou dolů nad obřím kontinentem. Sonda se určitě pohybovala velkou rychlostí ve velké výšce, ale záběry byly sestříhané a zpracované tak, že budily dojem, že se pomalu vznášíme nad troskami jednotlivých přístavů a měst.

Všude byl vidět jen prach a zkáza. Zborcené zdi z kamenů i z cihel, propadlé střechy, spleť zkroucených ocelových konstrukcí v místech, kde stávaly výškové budovy. Betonové vlnolamy a přístaviště bez lodí. A na tom všem prach. Duny z navátého červeného prachu a větrem zmítaná rezavě červená oblaka, někdy tak hustá, že se krajina pod nimi vůbec nedala rozeznat.

U rovníku sonda změnila směr a zamířila na východ. Přeletěla přes vysoké horské hřebeny pokryté sněhem, místy zbarveným nánosy prachu do červena. Vypadalo to, jako by po úbočí hor tekla krev. Sonda se na pár vteřin zastavila nad prolomenou hrází přehrady v hlubokém kaňonu a pak letěla dál, nad nížinou protkanou zavlažovacími kanály, plnými červeného prachu.

„A já snil o tom, jak se tu setkám s bratrem," usmíval se smutně Sandor. „Tak je to vždycky,

když někam letím." Povzdechl si a znovu se zadíval na nekonečné moře červených dun. „Sny! Všichni jsme měli sny. O tom, že budeme žít věčně a na všechno budeme mít dost času. A teď...”

Sonda dorazila k mrtvému východnímu pobřeží a pokračovala v letu směrem na východ. Pod sebou měla oceán, který nejevil známky života. Lidé v sále se pomalu rozcházeli. Všude vládlo tísnivé, skličující ticho. Casey se zeptal, jestli to tedy znamená, že odsud přece jen odletíme.

„Ne, ještě ne." Sandor náhle zpozorněl a chvíli naslouchal něčemu, co jsme neslyšeli. Pak řekl: „Vlix právě oznámila, že výzkumný tým něco objevil na nízké polární oběžné dráze. Mohla by to být loď. Ale taky to může být kus kamene. Může to být cokoliv. Kapitánka tam posílá průzkumnou loď s pilotem."

V sále začala hrát hudba. Podivné trylky se střídaly s rychlými pasážemi, s útržky melodií a s pauzami naplněnými něčím, co moje uši zřejmě nedokázaly vnímat. Žena s dítětem v náručí se pohupovala do rytmu, který nebyl slyšet. Lidé většinou podřimovali na sedadlech, nebo se procházeli po palubách. Jen vzadu, na protějším konci sálu, beze slov diskutovala početná skupina lidí shluklých kolem Rokehuta. Ti se skoro všichni mračili a pořád nasupeně gestikulovali.

„Chce si zachránit kůži," řekl Sandor. „Za každou cenu. Chce letět až na kraj galaxie, ke hvězdě, která je dva tisíce světelných let odtud. Idiot! Pro takový skok se musí propočítat přesná relativní pozice té hvězdy za dva tisíce let. A k tomu tady nemáme podklady."

Obsluhující roboti začali mezi lidmi roznášet džus a malé bílé oplatky. Dav kolem Rokehuta oplatky rezolutně odmítl a vzápětí se zlostnými gesty a výrazy ve tvářích znovu vyrazil za kapitánkou.

„Slabé sedativum." Sandor zakroutil hlavou a robot od něj odešel. „Jestli si chcete odpočinout..."

Jednu oplatku jsem si vzal. Měla kyselou, octovou chuť a já se po ní najednou cítil příjemně unavený. Spal jsem na svém sedadle, dokud se mnou Casey nezatřásl.

„Průzkumná loď už je u toho objektu na oběžné dráze," říkal Sandor, když jsem otevřel oči. „Pilot ten objekt identifikoval jako loď, která sem přivezla poslední vlnu kolonistů. Na pokusy o kontakt loď neodpovídá. Rokehut pilotovi slíbil balík peněz, když se tam pokusí dostat. Kapitánka s tím souhlasila, ale pod podmínkou, že se pilot už nevrátí zpátky na naši loď. Pilot hlásí, že jeho roboti teď odřezávají bezpečnostní západky, aby mohli otevřít vstupní uzávěr."

Rozhlédl jsem se kolem sebe. Cestující buď seděli na sedadlech, nebo stáli v uličkách mezi nimi. Všichni napjatě poslouchali. Tu a tam někdo přikývl nebo se zamračil.

„Už je vevnitř," řekl nám Sandor po chvíli. Oči měl upřené někam do prázdna. „Ale ta věc už se tam dostala před ním. Na všech palubách je spousta červeného prachu. Pilot doufá, že se mu ve skafandru nic nestane. Říká, že to muselo být na planetě dřív, než sem ta loď přiletěla, protože náklad zůstal nevyložený. Veškerá organická hmota se tam rozpadla na prach, ale kovové součástky jsou netknuté."

Postupuje dál, směrem k..."

Sandor přestal poslouchat neslyšitelné hlasy a potřásl hlavou.

„Pilot šel do řídicího sálu. Chtěl tam hledat nějaké záznamy a stopy. Ale nedošel tam." Znovu se na pár vteřin zaposlouchal a potom přikývl. „Šéf vědeckého týmu se právě pokouší shrnout poznatky, které tam pilot stačil nashromáždit. Zdá se, že se to šíří vzduchem, má to prakticky nulovou inkubační dobu a úmrtnost je stoprocentní. Zabije vás to dřív, než zjistíte, co to je."

Kapitánka Vlix dovolila Rokehutovi a jeho příznivcům, aby na palubě vyhlásili referendum. Cestující velkou většinou hlasovali pro návrat na Zemi. Když velení oznámilo, že návrat na Zemi momentálně nepřichází v úvahu, vypukla v sále pod kupolí neskutečná vřava, která se utišila až v momentě, kdy se na vyvýšené plošině znovu objevila kapitánka.

„Říká, že o Zemi nebude s nikým diskutovat," tlumočil nám Sandor její neslyšitelný projev, „a to ze dvou důvodů. Jednak je možné, že nákaza už dorazila i tam. A pokud ne, pak by jistě s naší lodí na oběžné dráze Země jednali jako s přenašečem infekce a buď by nám odmítli kontakt, nebo by na nás rovnou zaútočili."

„To mi připomíná jednu legendu ze staré Země," pokýval Casey trpce hlavou. „Tu o té lodi, co se jí říkalo Bludný Holanďan. Ta taky věčně plula a nikdy nedoplnila do přístavu."

Z vnitřní stěny kupole v té chvíli zmizela cizí souhvězdí a znovu se tam objevily záběry z automatické sondy. V mezerách mezi mraky byl vidět oceán, stejně modrý jako na Zemi, ale obloha byla žlutá, velké slunce svítilo matně rudou barvou a to malé, modré, se proměnilo v jasnou růžovou tečku.

„Sonda se blíží k ostrovu," řekl Sandor. Přimhouřenýma očima se pozorně díval na obzor. „Ale kdoví, jestli se tam dostane. Ztrácí výšku. A ztrácí rychlost. Možná ji nějak poškodil ten prach."

Sonda mířila dolů. Plachtila rozvířeným kupovitým oblakem, pořád blíž a blíž k hladině oceánu.

„Támhle je," zašeptal Sandor dřív, než jsem si ostrova stačil všimnout. „Tam vpravo."

Napínal jsem oči. Sonda vletěla do chuchvalce narůžovělých mraků a obraz se v něm zakalil a roztřásl. Na obzoru se něco mihlo. Nepravidelná čmouha, která vzápětí zmizela ze záběru a pak se znovu na zlomek vteřiny objevila.

„Je to zelený!" vyhrknul Casey. „Že je to zelený?"

„To už se nedozvíme," řekl Sandor. „Je konec."

Těsně před sondou se v tom okamžiku zvedla mohutná zpěněná hora modrozelené vody. Sonda se s ní srazila tak prudce, že jsem měl dojem, jako bych ten náraz cítil na vlastní kůži. Ale i mně se zdálo, že to, co jsem předtím zahlédl na obzoru, bylo zelené.

8.

Když se sonda zřítila do moře, obraz na vnitřní stěně kupole okamžitě zhasl. Až po chvíli se na tmavém pozadí zatřpytily hvězdy, rozptýlené do souhvězdí, na která jsme si teprve začínali zvykat. Mezi nimi, daleko od nás, byla vidět silueta opuštěné, mrtvé lodě, lemovaná světlem z modrého slunce.

„Vy jste to přece viděl taky!" hádal se Casey se Sandorem. „Bylo to zelený. Byl tam život!"

Sandor svraštil čelo a zakroutil hlavou.

„Viděl jsem jenom záblesk. Mohla to být i porucha. Ta sonda už přestávala fungovat."

„Bylo to zelený," trval na svém Casey. „Měli by tam někoho poslat, aby se podíval zblízka."

„Není čas."

„Ale kdyby na tom ostrově byl život..."

„Kde by se tam vzal?" odsekl Sandor netrpělivě. „Ta planeta je mrtvá. To jsme viděli všichni. Nevím, co ji zabilo, ale je fakt, že to zničilo sondu dřív, než se vůbec dotkla povrchu. Kapitánka teď určitě nebude riskovat kontakt."

„Kdyby tam poslala nás..." Casey počkal, až já a Pepe kývneme. „Mohli bysme vám dávat hlášení vysílačkou."

„Poslat vás na smrt?" Sandor se po nás překvapeně rozhlédl. „Na to si příliš váží života. Nebude o tom se mnou vůbec jednat."

„Myslíte, že my si života nevážíme? Řekněte jí, že nás klonovali proto, aby se na Zemi zachránil život. Ale taky jí řekněte, že nejsme klonovaní kvůli tomu, abysme žili věčně. A když už jednou máme umřít, tak proč ne teď, když by to aspoň mělo smysl?"

Sandor nás odvedl za kapitánkou Vlix a při našem rozhovoru nám dělal tlumočníka. Nebyli jsme u kapitánky dlouho, ale stačilo to, abych si uvědomil, že se i pod těmi lesklými šupinami skrývá lidská bytost. Nevím, co jí Sandor povídal. Rozhodně tím vzbudil její zájem.

Kapitánka chtěla, aby se nás zeptal na stanici Tycho a na to, jak jsme tam žili.

„Vám to vyhovuje?“ Pátravě si nás prohlížela svýma velkýma zelenýma očima. „Žít bez nanorobotů? Vědět, že jednou zemřete?“

„Prostě to víme," řekl Casey. „Nepitváme se v tom.“

„Váš idealismus je hodný obdivu." Karmínově červené šupiny na čele se zvrásnily do ustaraného výrazu. „Ale vědecký tým na celé planetě nenašel žádný důkaz ani náznak toho, že by tu zůstalo něco živého. Nechci, abyste zemřeli zbytečně.“

„Nám jako důkaz stačí to, co jsme viděli," odpověděl Casey. „Sonda to zaznamenala těsně předtím, než se zřítila. A vzhledem k tomu, co je v sázce, si myslíme, že to za riziko stojí.“

„V sázce je toho opravdu hodně." Zelené oči se podívaly na Sandora. Po chvíli váhání pak šupinatá hlava přikývla. „Dobře. Zkuste to.“

Na lodi pro nás nebyly skafandry. Casey řekl, že je to stejně jedno. Ze toho pilota stejně skafandr nezachránil. Sandor nám tlumočil pokyny servisních robotů, kteří ukazovali Pepemu, jak má pilotovat výsadečkový člun. Ten se svým aerodynamickým tvarem i velikostí podobal kluzáku, ve kterém za námi létal Sandor na Měsíc. Když byly přípravy u konce, potřásl nám Sandor rukama a popřál hodně štěstí.

„S ničím se nezdržujte," řekl nám. „Kapitánka Vlix od vás neočekává žádné dobré zprávy. Po pravdě řečeno, má obavu, že od vás nedostane vůbec žádné zprávy. A tady se pořád diskutuje o tom, na jakou planetu máme odletět. Zatím se ještě o ničem nerozhodlo, ale to rozhodnutí se nedá odkládat moc dlouho.“

Pepe se rozhodně s ničím nezdržoval a za chvíli jsme byli na místě.

Ostrov se před námi vynořil z oblaků prachu, když jsme se snesli níž nad hladinu. Mělké moře kolem něj postupně měnilo barvy od modré, přes stovky odstínů jadeitové a tyrkysové zeleně, až k písčitému břehu, na kterém rostla svěží zelená vegetace. Ostrov měl oválný tvar. Byl to vlastně velký kotlovitý kráter, vzniklý při dávné vulkanické explozi. Nízké pahorky lemovaly kruhové údolí s malým modrým jezerem uprostřed. Vysoké zelené stromy obklopovaly z obou stran říčku, která se prodírala skalní průrvou z jezera dolů k moři.

„Kelle?" zapraskal nám ve sluchátkách Sandorův hlas. „Navarro? Yare? Odpovězte, jestli můžete.“

„Řekni mu to!" smál se Casey na Pepeho. Právě jsme přistávali na široké bílé pláži, která připomínala korálový ostrov. „Řekni mu, že to vypadá o moc líp, než ta naše díra na Měsíci. Ať je to, co je to.“

Pepe to po něm, jako ozvěna, opakoval do vysílačky. I s tím: „Ať je to, co je to.“

„Řekni mu, že otevíráme vstupní uzávěr," dodal Casey. „Když budeme moct dýchat, půjdeme do vnitrozemí.“

Pepe otevřel uzávěr. Zadržel jsem dech, ale po chvíli jsem se tak jako tak musel nadechnout. Vzduch byl svěží a chladný. Bylo v něm cítit něco štiplavého. Začaly mě pálit oči. Pepe kýchnul. K nosu a ústům si rychle přitiskl kapesník. Casey přemáhal záchvat kašle.

„Můžete mluvit?" slyšeli jsme Sandorův úzkostný hlas. „Můžete dýchat?“

Casey kašlal a odfrkoval jako kuň.

„Dýcháme," vyrazil ze sebe. „Ještě dýcháme.“

Všechno nasvědčovalo tomu, že jsme právě vdechli patogen. Neznal jsem pilota, který zahynul v opuštěné lodi na oběžné dráze, ani miliony nebo miliardy lidí, kteří zahynuli jinde. Jejich smrt se mě netýkala osobně, ale Pepe a Casey, to bylo něco jiného. Ti dva už od narození patřili do mého života. Položil jsem jim ruce kolem ramen. Choulili jsme se k sobě, kýchali jsme a lapali po dechu. Nevím, jak dlouho to trvalo. Vím jen, že se Pepe najednou narovnal a rozesmál se:

„Jestli tohle je smrt, tak to docela ujde." Šťouchnul mě do žeber. „Jdeme. Podíváme se, jak je venku.“

Vyvrávorali jsme ven z výsadečkového člunu a zůstali jsme stát na pevném, vlhkém písku.

Pořád se nám dýchalo dost těžce. Rozhlédli jsme se kolem sebe. Obloha se ztrácela v oblacích růžového prachu. Velké slunce bylo vidět jen matně, jako malý červený měsíc v novu. To malé zářilo jako růžová jiskra. Pláž zvolna stoupala k nízkým zeleným pahorkům. Asi půl míle od nás, směrem na jih, kvetla zelená džungle, obklopující deltu říčky, která vytékala z jezera ve vnitrozemí. Pepe se shýbl pro kus chalupy, vyplavený z moře.

„Je zelená, vidíte?" Prohlédl si ji zblízka. Přičichl k ní. „Nevypadá to, že by byla mrtvá."

Měl jsem plíce v jednom ohni. Každé nadechnutí mě bolelo, jako kdyby mělo být poslední, ale přesto jsem se vždycky dokázal nadechnout znovu. Pepe odhodil kapesník a vrátil se do člunu, aby s ním popolétl dál od břehu, mimo dosah přílivových vln. Když vylezl otevřeným poklopem hermetického uzávěru zpátky na pláž, měl u sebe přenosnou vysílačku. Casey ještě párkrát kýchnul a zakašlal a potom vykročil po pláži směrem na jih, k říční deltě. My jsme šli za ním. Už se nám začínalo dýchat trochu líp.

Říčka si razila cestu mezi dvěma velkými černými čedičovými útesy. Casey se zastavil dřív, než jsme dorazili až k nim. Zaklonil hlavu a přimhouřenýma očima si prohlížel ten bližší. Podíval jsem se nahoru stejně jako on a zatajil se mi dech. Vypadalo to, jako by do skály nahoře na vrcholu někdo vytesal lidský obličej. Tvář obra, který se pokouší prodrat ven z kamene.

„Sandor!" Casey popošel blíž k útesu, aniž by spustil oči z obrovité kamenné tváře. „To je Sandor."

„Je to on." Pepe si rukou zastínil oči. Pak chraplavým hlasem zašeptal: „A nebo jsme se už zbláznili."

Musel jsem znovu kýchnout. V duchu jsem se ptal, co s námi ten prach asi dělá.

Sandor na nás pořád mluvil z vysílačky, ale Pepe byl příliš ohromený na to, aby mu dokázal odpovídat. Přes kamennou tvář visel provazový žebřík. Oči, vytesané z čediče, se dívaly nahoru na oblohu, rty zdobil zamyšlený, lišácký úsměv. Ta socha určitě znázorňovala Sandora, o tom nebylo pochyb.

„Jsme v pořádku," odpověděl nakonec Pepe chraptivým, skřípavým hlasem. „Ještě dýcháme."

Došli jsme až k útesu a na jeho úpatí, pod skalním převisem, jsme objevili jeskyni. Ta ukrývala dlouhý pracovní stůl z hrubého, nehoblovaného dřeva, primitivní kovářskou výheň s měchem, koš na dřevěné uhlí, velkou kovadlinu a polici plnou hrubě opracovaných kladiv, dlát a rydel nejrůznější velikosti.

„Sochařská dílna." Casey se procházel po písku posetém sklovitými černými úlomky, které tam, nejspíš po úderech dláta, napadaly ze skály. „A kdo je mistr sochař?"

Položil si ukazovák přes pusku, když viděl, že se Pepe chystá ohlásit náš objev Sandorovi.

„Řekni mu, ať neodlétají, ať zůstanou na oběžné dráze. Řekni, že jsme živí a že jdeme do vnitrozemí. Řekni mu, že jsme tu našli jasné důkazy, které svědčí o přítomnosti člověka tady na ostrově. Ale o té tváři ani muk. Potřebujeme něco, čemu by kapitánka Vlix věřila."

Stoupali jsme nahoru po vyšlapané stezce, která se táhla podél říčky mezi skalami. Brzy se nám před očima rozevřelo údolí. Vyšli jsme ven ze soutěsky a zamířili jsme ke dvěma řadám stromů. Stromy byly sázené v pravidelných odstupech a obsypané nádhernými červenými plody.

„Cerezas!" vykřiknul Pepe. „Třešně! Třešňový sad."

Natrhal plnou hrst třešní a hned se o ně s námi rozdělil. Byly až neuvěřitelně sladké a chutné. O kus dál třešně vystřídal dvě řady jabloní. A pak broskví a hrušní. Větve se ohýbaly pod tíhou zrajícího ovoce. Když jsme prošli ovocným sadem, dostali jsme se do zahrady, zavlažované úzkými strouhami, které sem přiváděly vodu z říčky. V zahradě rostla rajčata, sladké brambory, tykve, fazole a vysoká zelená kukuřice.

Casey najednou strnul. Zůstal bez hnutí stát. Já jsem udělal totéž, když jsem přes jeho rameno uviděl muže, který nám po pěšině šel naproti. Muže, který by mohl být Sandorovým

dvojníkem.

„Sandor?“ promluvil na nás ten muž hlasem, nápadně připomínajícím Sandorův hlas - navzdory tomu, že ho zkresloval podivný přízvuk. „Sandor?“

My jsme se vůbec nedokázali pohnout. Bez dechu jsme čekali, až přijde blíž. Všechno na něm připomínalo Sandora: stejná pokožka, sluncem zbarvená dozlatova, stejně pěstěný, elegantní vzhled, stejně hebká srst na hlavě i stejně drobná, skřítko připomínající tvář a zlaté oči. Ty zklamaně pohasly, když nás uviděl zblízka. Muž vzápětí ukázal prstem na Pepeho vysílačku.

Pepe mu ji beze slova podal. Muž vysílačku nedočkově sevřel roztřesenýma rukama a navázal spojení s lodí na oběžné dráze. V reproduktoru za okamžik zapraskal vzrušený, přeskakující hlas Sandora Pena. Slovům jsem nerozuměl o nic víc než tichu, které zavládlo, když začali komunikovat bez nich. Ale i tak jsem všechno mohl vyčíst ve tváři toho zvláštního obyvatele ostrova. V ní se údiv mísil s nadějí a strach se slzami radosti.

Trvalo dlouho, než si Sandor Pen vzpomněl na nás.

„Vy jste tam našli mého bratra! Říkejte mu třeba Corath, jestli se vám to hodí. Kapitánka Vlix pomalu připravuje loď ke skoku. Chce někam dál od jádra galaxie. Ráda by věřila tomu, co říkáte, ale nechce riskovat životy cestujících. Nakonec můžeme být rádi, že je na palubě Rokehut. Ten se teď zase dožaduje potvrzení vašich informací. Jen díky tomu mi kapitánka dala souhlas, abych se podíval dolů za bratrem.“

Corath kývl hlavou směrem do vnitrozemí. Šli jsme za ním. Brzy jsme v dálce uviděli jezero a trosky domu na jednom z pahorků. Dům kdysi musel působit impozantním dojmem, ale teď z něj zbývaly jen zdi bez střechy, bez dveří a bez oken. Corath nás dovedl k jinému, o poznání jednoduššímu stavení. To mělo střechu z palmových listů, hrubou dřevěnou podlahu a chatrné zdi z kamene. Sedli jsme si ke stolu pod stříškou a čekali jsme na Sandora. Corath nám nalil třeshňové víno z černého hliněného džbánu. Sám se nenapil. Pořád vycházel ven, dívat se na oblohu.

Sandor přistál se svým stříbřitým kluzákem na trávě před chatrčí. Corath mu okamžitě vyrazil naproti. Když doběhl až k němu, zůstali oba na chvíli stát a dívali se jeden na druhého. Dlouho si pevně tiskli ruce a pak si padli do náručí. Potom od sebe odstoupili a stáli, tváří v tvář, bez jediného nahlas vyřčeného slova. Viděli jsme jen, jak jim po tvářích tečou slzy, jak se oba dva smějí a pořád znovu a znovu se objímají. Nakonec si Sandor otřel usazené oči a obrátil se k nám.

„Já jsem to viděl. Viděl jsem tu hlavu.“ I Sandorovi se špatně dýchalo. Musel si odkašlat. Znovu se podíval Corathovi do tváře, jako by se chtěl ujistit, že to, co vidí, není přelud. „Prý jsem to já. Mě v první chvíli napadlo, že tam chtěl zvěčnit sám sebe. Corath už tady na ostrově, kvůli té nákaze, žije sám dvě stě let. A když těch dvě stě let neměl šanci mě hledat, tak si mě prý aspoň vytesal do kamene.“

Sandora zkroutil záchvat kašle. Corath ho podpíral, dokud návaly kašle nepolevily. Sandor pak zvedl oči a podíval se na nás.

„My jsme taky hrozně kašlali,“ řekl Pepe. „A kýchali jsme. Sotva jsme popadali dech. Mysleli jsme, že se do nás dostal ten patogen.“

„Bratr říká, že to byl příbuzný toho patogenu. Ale benigní. Říká, že vám to zachránilo život.“

Měli jsme spoustu otázek, ale museli jsme s nimi počkat. Sandor a Corath na nás úplně zapomněli. Stáli tam a tiše se na sebe dívali. Pak se rozesmáli a ještě jednou se objali. Až pak si Sandor osušil slzy a řekl nám:

„Patogen se sem dostal před dvěma sty lety. Corath o jeho původu a vývoji neví o nic víc než my. Když to vypuklo, byl právě tady na ostrově. Měl tu laboratoř a věnoval se výzkumu a testování nanorobotů. Vlastně tu dělal to, čemu jsem se kdysi chtěl věnovat i já. Pracoval na novém imunitním systému. Zkoušel využít kvantové efekty a rozšířit tím akční rádius. Testoval

nové nanoroboty sám na sobě. To bylo jeho štěstí, protože právě díky nim byl proti nákaze imunní. Zjistil to příliš pozdě a planetu už zachránit nemohl, ale dokázal aspoň vymýtit nákazu na tomhle ostrově."

Sandor podal podrobné hlášení kapitánce Vlix, ale ta pořád nechtěla riskovat. Bála se kontaminace. Odmítla vzít na palubu Sandorova bratra a nevzala na ni zpátky dokonce ani Sandora. Naštěstí pro nás Rokehut spolu se svými stoupenci nepřestával vést spor ve věci dalšího postupu, takže kapitánka nakonec souhlasila s tím, aby ostrov důkladně prozkoumal druhý důstojník s malou skupinou dobrovolníků.

Když vycházeli ven z výsadkového člunu, byli nervózní a bledí. Po záchvatech kašle a kýchání pak zbledli ještě víc. Barvu do tváří jim vrátil až Corath a jeho zprávy o nových nanorobotech v imunitním systému. Druhý důstojník si chtěl být jistý. Odebral Corathovi pár kapek krve a injekční stříkačkou je vpravil do žíly na své paži. Sice připouštěl, že je pořád naživu, nicméně trval na tom, že musí ještě vidět laboratoř.

Corath mu vyhověl. Odvedl nás ke zřícenině domu nahoře na pahorku. Patogen tam zlikvidoval všechno, co bylo ze dřeva nebo z plastu, nedotkl se jen věcí ze železa a z kamene. Pozdější tektonický otřes pak zbořil i jednu vnější zeď, ale izolační komora zůstala zachovaná. Chránil ji obrovský betonový bunkr a dvoje těžké ocelové dveře s hermetickým uzávěrem.

Rzí potažené dveře se před námi, za úpěnlivého skřípání a kvílení, pomalu otevřely a my jsme vešli do naprosté tmy. Corath rozdělal oheň pomocí křemene, ocele a troudu. Zapálil pochodeň a vedl nás dovnitř. Komora byla prázdná. Byla v ní jen změt různých, dlouho nepoužívaných přístrojů a nástrojů na pracovních stolech a pak ještě tlustý koberec šedého neškodného prachu na podlaze.

O Corathových nanorobotech jsme se tam nedozvěděli vůbec nic. Nedozvěděli jsme se nic ani o tom, proč nám ty větrem roznášené spory zachránily život, když nás přinutily kašlat a kýchat. A když se Pepe Coratha zeptal, jestli po vdechnutí těch spor nejsme náhodou taky nesmrtelní, odpověděl mu Sandorův bratr vyhybavým pokrčením ramen.

„Přinejmenším nás ten prach nezabil," řekl Casey. „To mi zatím stačí."

Druhý důstojník se vrátil na loď s lahví Corathovy životodárné krve. Kapitánka Vlix poté vydala rozkaz, aby loď zůstala na oběžné dráze. Rokehut poslal svoje inženýry obhlédnout ostrov a vykolíkovat parcely na náhorní rovině kolem jezera. Zanedlouho se tam objevili první pasažéři s kufry, kabelami a bednami plnými nejrozumnějšího nákladu. Po nich následovala drtivá většina cestujících, kteří se rozhodli spojit svůj osud s ostrovem a vsadit na Corathův slib, že se rudý prach časem promění v úrodnou půdu.

Corath zůstal na ostrově s nimi.

Nás tři vzal Sandor sebou na palubu lodě. Kapitánka Vlix nás přišla osobně přivítat ke vstupnímu uzávěru. Objala Sandora skoro stejně dojatě jako jeho bratra. Když si nakonec otřela slzy v očích a odešla pryč, Sandor nám řekl:

„Ted' máme za úkol vymýtit patogen všude v galaxii. Dobrovolníci v kluzácích budou rozvážet Corathovy nanoroboty po nejbližších planetách. Já je odvezu na Zemi, pro Tling a Lo. Poletíte se mnou?"

Letěli jsme.

přeložil Mirek Valiti a